¶ Roberti Whittintoni lichfeldiensis grā-
matices magistri & prothouatis Anglie in
florentissima Oxoniensi academia laurea-
ti lucubrationes.

¶ De noīm appellatiuorū/deorū/deatū/herōū/heroi
narum/locorumq; synonimis.

¶ De epithetis deorū/deatū/heroum heroinarū/clas
sicorum virorum. Animaliū quoq; quadrupedū/reptili
liū/auiū. Idē insectorū/arborū/fruticū/herbarū/flo
rum. De epythetis quoq; rerū tum chronographicarū
tū topographicarū/nec non bellicarum.

¶ De variādi formulis tā pedestri q̄ soluto sermone

¶ Experientie de virtutis immortalitate

¶ De veterū romanorū magistratibus.

¶ Eiusdē Whittyn. Carmē dicolon tetrastrophon.

QVonat rhinoceros tetrica cornua
Ponat vipetea intorica zoilus
Nec damnet criticus cornificus pumi
Que vates dat opusculum
Natus nicomaci non sine maxima
Dixit laude sua quecq; scientia.
A nullo poterit conuicio affici
Preterq̄ illius insscio
Assit Quintilius iustus hic arbiter
Mecenasq; suas afferat huc manus
Si vatem audeat carpere zoilus
Dignum supplicium ferat.

¶ Eiusdem Whittyn. distichon.

Experto a doctis tutamina iusta laborum
Inuidilis odium: premia digna deo

MVSEVM BRITANNICVM

Robertus Whytcintonus lichfeldiensis grãmatices magister p̃orthouates angliẽ in florẽtissima Oxonien si academia laureatus Lectoribus salutẽ dicit.

Ethlemicus citharedus ille dauid diuino calore pcitus cecinit. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circũdata varietate. Id qõ ad multiplicẽ lingue ⁊ sermonis varietatẽ nõ incõgrue (vt mea fert opinio) alludi potest. Quã enĩ summus ille olim artifex (cuius sapientie nõ est vsuerus) in cũctis que fecerat varietate adeo est delectatus/vt polũ diuersis pnxerit luminibus. Stella ei differt a stella in claritate: terram multigenis decorauit alentibus: varicoloribus floribus ⁊ fructibus/mare locupletarit multipharijs pisciũ: aerẽ diuinctis volatilibus. Lingua (que horũ olim est interpres) varietate in ꝓmptu exornatã esse voluit. Adeo vt veteris testamenti tã sancti pres ãq vates ⁊ prophete: ⁊ (vt uerbo vt loquar) ipsemet deꝰ in eis de suo verbo incarnato/passo resurgente ⁊ ascenso (idẽ sentientes) variis ⁊ diuersis verbis cecinerint. Eplo teste. Ꝟ multipharie multisq; modis olim deꝰ loquẽs patribꝰ in pphetis: nouissime diebꝰ istis locutꝰ est nobis in filio. Quid in nouo testamẽto de sctis apostolis dicã: numq̃d dominũ illũ eloquii donũ/⁊ sermõis varietatẽ nõ habuerũt: vt l actibꝰ apostolorũ est legere. Repleti sunt oĩes spũ sancto ⁊ ceperunt loq̃ variis linguis put spũs sctus dabat eloq illis. Quid de sctis euãgelistis censeã: q̃ sacrũ eloquiũ vario caractere ꝓtexẽtes: in vnũ tñ ⁊ eundẽ emiserũt sensum. Ezechielis testãte vatinio. Et aspectus rotarũ ⁊ opꝰ earũ tñ visio marg: ⁊ varietas ibi tudo earũ q̃tuor. Mar tiall mutat illud diuini eloquii donũ: ⁊ nõ ad re quidẽ. Nã vt in mari immẽsa est aquarũ affluentia: ita eloquẽtie habũdat sermonis copia ⁊ varietas. vñ Esaias. Repleta est terra scientia dñi sicut aq̃ marg. Et alibi legit. Spũs dñi replenit orbẽ terrarũ: ⁊ hoc qõ cõtinet o ã scientiã habet voc. Nõ extinguã igitur pderis ꝓstãtissimũ illũ eloq̃i donũ cẽsuerim: ⁊ iꝫ ea varietatꝫ exornatiõe (tanq̃ preciosis lapidibus) sit decoratum. Nimirũ. Cũ vnigenitus dei filius ⁊ sapientia ptis: ob illius eloquii diuinã ⁊ latẽtẽ energiã: ⁊ mistica archana/verbũ (qõ grece logos sonat) sese nolari voluit: vt apud euãgelistã iohannẽ ꝓditũ est. In ꝓncipio erat verbũ ⁊ verbũ erat apud deũ ⁊ deus erat verbũ. Quare cũ illius eloquii ⁊ varietatis lingue studiosos ꝓplures iuuenes videor atq; lucernã modio supponere pergraue nephas esse: tñ ne talentũ mihi traditũ in terra abscõdere cõperiar. Ipse iꝫ rei litterarie minus locupl̃es) velut mulier alienigena ⁊ paupcula q̃ duo minuta iꝫ gazophilatio obtulit/aliq̃d nostre penurie ꝓpartire studui. Ꝟerũ molestũ fero si hec nra leuitẽ filo ꝓtexta fastidiãt supercilioſi critici: quorũ officine affluentioꝫ rerũ copia eruberãt: quoꝝ opelle exotiꝫ sculpturis insertiũtur: ⁊ qui tam opulentã rerũ magnificentiã ostentãt: vt iuuenibus fortius deterreant ãq alliciant. Nimirũ. Quippe (vt lirico placuit) Nõ cuiuis homini cõtingit adire corinthũ. Uñ (vt naso cecinit) qz paruũ parua decẽt: nõ arrogãtie nubilate fimbrias dũtaxat: immo pietatꝫ studeo accẽsus/anglorũ tyronũ vtilitati his iꝫ hũilioribus cõsulere statui. Opusculũ de synonimis q̃ sic exoꝛditur. Ad marcne videar lacteos deferre in manibus sepius euoluere ⁊ lectitare iuuenes video. In q̃ nõ pauca vocabula cõperies: alia barbara/alia mutilata/alia vero significatione longe dissidẽtia. Quare cũ ipis in his nugis eos pterere: ⁊ quasi penelopes telã retexere cõsidero. Colligo ex politissimis autoribꝰ Synonima ⁊ Epytheta nõ ociosa: sed vbi tatioꝛa in quibꝰ tñ delectus est habẽdꝰ: ppauca enĩ vocabula cõperies q̃ adeo sunt synonima/qñ aliq̃d discriminis in vsu habeãt. Ut enĩ in medicorũ horti varie (eiusdem tñ qualitatis) sunt herbe: alie enĩ alio calidiores/alie aliꝫ frigidiores. Itidẽ in synonimis alia vocabula alijs sublimioꝛa/mitigatioꝛa/argutioꝛa/⁊ vehemẽtioꝛa: alia hũiliora/vtioꝛa/crassioꝛa/⁊ durioꝛa. Uñ in eorũ delectu cultos auditores imitandos cẽseo. Ad manũ hec deꝓpositꝰ: q̃ tenere memorie cõmodius succurratur. Ita vt ⁊ nuẽta vocabulorũ synonima: facile iꝫ in eorũ delectu fiat inuestigãdo labor. Et quamobrẽ ⁊ singulos variandi modos (q̃ferme infiniti sunt) hic inserere difficile ⁊ per longũ opꝰ foret. Subiecimꝰ q̃dã variãdi formulas: quib' accẽsa iuuentus ad ampliores

marte suo (vt fertur) facilius aspiret. In luck ante hac ptos dilset hec editio: si nō ob stitisset horatiana admonitio q̄ presertim calcographoū odiosa iniuria / q̄ nostra ad vsū opuscula mēdis creberrimis deprauarunt. Adeo vt saturnina fame sepe percutiuntur nostrarū lucubrationū exterminium esuriertm. Petimus igitur vos o cādidi lectores / que nostrā vestrā expectationē fuit pietas vt siquibi veteranoz cāti q̄ obtrectatoz latratus audire contingat rabidos morsus a pio opere prohibeat. Quod si effectū curauerit vestra equitas: auctior q̄ locupletior in anglam iuuentutem nostra diffundetur industria. Duce / autore / q̄ tutore deo cui hoc esse opusculū dicamus. Cuius presidio / fauore / iutamine omne donū perfectū viget / floreſcit et subsistat. Cui omnis debetur gloria laus et honor.

Synonima de hac littera A.

¶ To be abundant
Abundo
Affluo
Exubero
Supero
Scateo
Scaturio
Superfluo
Luxurio
Redundo

¶ Abundans / or pleynteth.
Abundantia
Affluentia
Exuberātia
Ubertas
Copia
Opulentia
Plenitudo
Luxuries

¶ To apply.
Applico
Vaco
Incumbo
Insisto
Insto
Insudo
Inuigilo
Operā do
Operā vano
Adiungo animū.
Applico animū

Sum deditus
Sum intentus
Sum mancipatus

¶ Attendaunce.
Opera
Obseruantia
Famulatus
Obsequiū
Ministerium.

To aske or enquyre
Rogo
Interrogo
Oro
Rogito
Peto
Posco
Posulo
Flagito
Inquiro
Exquiro
Percontor
Postulor
Scisitor

¶ To araye / or to dyght.
Ono
Vestio
Amicio.
Induo
Como

Colo

¶ An armye or an hoost.
Exercitus
Manus
Copie

Apparell or araye.
Apparatus
Amictus
Amiculus
Ornatus
Vestis
Vestitus
Cultus
Vestimentū
Indumentū
Induuie
Exuuie
Spolia

¶ To amende.
Corrigo
Castigo.
Emendo
Limo

¶ To agre.
Congruo
Conuenio
Consentio
Assentior

¶ An alyen or oute landyssh.
Alienigena
peregrinus
Aduena
Alienus.
Exterus
Externus
Barbarus.
Extraneus.

¶ To be angry.
Irascor.
Stomachor
Iracundor
Cōmoueor
Indignor q̄
Fremor.
Accendor
Succenseo
Offendor.
Egrotor
Egreiero
Molestē fero.
Indignor.
Tumeo

¶ Angur or displeasure.
Ira
Iracundia.
Indignatio
Stomachus.
Angor
Rancor

Synonima de hac littera A.

Cumor
Cto assyste/or to helpe
Adiuuo
Adiuto
Subuenio
Fubleuo
Alleuo
Releuo
Auxilior
Patrocinor
Adminiculor
COpitulor.
Suppeto
Supporto
Tueor
Tutor
Defendo
Assisto
Asto
Adsum
Suffragor
Presidio sum
Auxilium fero
Opem fero
Suppetias fero

CAssistens syde or helpe.

Auxilium
Auxiliamen
Juuamen
Adiumentum
Adiutorium
Patrocinium
Subsidium
Opitulamen
Presidium
Suffragium
Suppetie
Tutela
Defensio
Opis
Adminiculum.

All or euery one.

Omnis
Totus
Cunctus
Universus
Unusquisq
Quisq

Singuli

CAged.

Annosus
Grandeuus
Senex
Longeuus
Senilis
Uetulus
Prouectus etate
Confectus senio
Decrepitus

COlde age.

Senectus
Senecta
Senium
Cani
Senilis etas

COny.

Aliquis
Ullus
Quispiam
Quisquam

Able apte/or mete.

Aptus
Idoneus
Habilis
Concors
Quadrans
Consentaneus
Assentaneus
Congruus
Conueniens
Accommodatus

CAstonyed/or amased

CAstonitus
Consternatus
Stupefactus
Perplexus
Perturbatus
Examinatus
Confusus
Incertus

CAlmoost.

Prope
Prope modū
Ferme
Fere
Propediem
Quasi

CAnone.

Continuo
Statim
Illico
Ocius
Cito
Actutum
Raptim
Iamiam
Propere
Properanter
Celere
Celeriter
Extēpore
Extēporaliter.
Cursim
Uelociter
Incontanter
Extemplo
Concito
Uestigio
Confestim
Festinanter
Nulla mora
Dicto citius
Uelis equisq

CAs sowne as

Utprimū
vbiprimū
Cūprimū
Statim vt
Iam vt
Cito vt

CAs thouge.

Perinde
Eque
Haud secus/aeq
Non minus
Non aliter

CAll thouge.

Etsi
Quanq

Quamuis
Licet
Tametsi
Si
Cum

CAt this tyme.

Iam.
Hunc
Impresentiarum.
Impresens
Hoc tempore.

CAt the laste.

Tandem
Demum
Postremo
Postremum
Denig
Nouissime

CAlso or lykewyse

Insuper
Preterea
Item
Itemq
Itidem
Adhoc
Etiam
Quinetiam
Similiter.
Uel
Tum

CAfterwarde.

Postea
Postq
Posteaq
Post
Ubi
Postubi
Simulac
Ut

CAs.

Quasi
Tanq
Uelut
Ueluti
Sicut

Synonima de hac littera B.

Siculi
Ut.
Uti
Quēadmodū
Ceu.

¶ To begynne.

Incipio
Inchoo
Instituo
Ingo
Ordior
Exordior
Auspicor
Initio

¶ To begynnynge.

Principiū
Initium
Origo
Exordiū
Auspicium
Inchoatio
Inceptum
Inceptio
Institutū
Caput

¶ To bete or punyshe.

Uerbero
Cedo
Punio
Affligo
Castigo
Animaduerto
Crucio
Sumo penas
Sumo suppliciū

¶ To booste.

Ostento
Jacto
Effero
Laudo
Predico
Magnifico
Extollo
Glorior

¶ To bynge forth.

Pario
Edo
Signo.
Edo
Produco
Profero
Enitor

¶ To be agaynst.

Aduersor
Obsisto
Obsto
Obpugno.
Impugno.
Repugno
Resisto
Contra eo
Obluctor
Reluctor
Obnitor
Renitor

¶ To breyke or barst.

Frango
Constringo
Infringo
Rumpo
Dirumpo
Crepo

¶ To blame or accuse.

Accuso
Culpo
Incuso
Damno
Cōdemno
Insimulo
Arguo
Reprehendo.
Uitupero
Redarguo
Reprobo
Carpo
Obiurgo
Uitio do
Crimbor

¶ To bulte oute.

Extorqueo
Exculpo
Elicio
Extrico

¶ To be bānyssht.

Exulo
Relegor
Proscribor

¶ To be abashet.

Erubeo
Erubesco
Uereculor
Confundor
Pudet
Piget.

¶ To bynde

Obligo.
Deuincio
Astringo
Obstringo

¶ To be bolde.

Audeo
Audim
Animositate afficior.

¶ To boyle.

Estuo
Ebullio
Efferuesco
Scaturio.

¶ To backe byte

Detrahо.
Detracto
Obtrecto
Maledico
Carpo
Obloquor
Mordeo
Mordico
Reprehēdo clam
Uitio do
Uitupero

Backebytynge.

Detractio
Obtractio

Obloquium
Maledictū
Susurrium
Detractio.
Secretū latidō.
Dens carnifex

¶ To doode or to betoken

Portendo
Indico
Significo.
Prognosticor

¶ To be beyten

Uerberor
Cedor
Uapulo
Dare.
Luere
Pēdere penas vel
Plectere supplicio
Soluere
Pare

¶ To bere.

Fero
Porto.
Fero
Sustineo.
Pario

¶ To bury.

Sepelio.
Condo.
Humo

¶ To play the bro-
thell.

Scortari
Prostitui
Fornicari
Uorere.
Stuprari
Mechari.
Adulterari
Coire
Concubere
Rem habere.
Federa veneris
Jungere

Synonima de hac littera B.

¶ Abrotheli/or strupet.
Meretrix
Scortum
Lenefices
Succubs
Concubina
Lupa
Adultera
Mecha
Pellex

¶ Abedde.

Cubile
Lectus
Thorus
Lectulus
Stratum
Grabatum

¶ Abrothele house/or a baude house.

Lupanar
Fornix
Prostibulum
Baneo
Taberna
Meritoria

¶ A bashe

Canistrum.
Calathus
Corbis
Cofinus

¶ A buckler.

Scutum
Parma
Pelta
Clipeus
Umbo

¶ A bote.

Anther
Lembus
Nauigium

¶ A bryde/or a spouse.

Aues
Ales
Volucris.
Volatile

¶ A beest.

Animal
Animans
Jumentū
Bellua
Pecus
Brutum

¶ A bocher.

Carnifex
Lanius
Lanicida.
Macellarius

¶ A bushe of thornes.

Dumus.
Rubus
Spina
Vepres
Sentes
Fustus
Virgultū
Sprecetum
Dumentum
Rubetum.
Vepretum
Sentectum

¶ Beautefull.

Formosus.
Decorus
Pulcher
Venustus
Niggans

¶ Bolde/or hardy.

Animosus
Magnanimus
Fortis
Audax
Strenuus
Audax
Iracundus

Bygge or stryge.

Validus.
Robustus
Vigorosus
Nernosus
Lacertosus
Fortis.
Potens
Ingens

Blacke or sad.

Ater
Pullus
Niger.
Lugubris.
Fuscus.

¶ Breste or hoste.

Brevis.
Contractus
Angustus
Succinctus
Subitarius

Batwell or fatte.

Pinguis
Letus
Optimus.
Frugifer
Fertilis
Uber
Fecundus
Ferax
Fructuosus
Fructifer
Luxuriosus

¶ Bablynge

Loquax
Linguax
Dicax
Verbosus
Linguosus.
Futilis
Garrulus.

¶ Barren.

Sterilis
Infecundus
Jejunus.

Wacer.
Wacilentus.
Infertilis.
Infelix
Effetus
Arenosus.
Incrs.

Commen/or easy to remable.

Consuetus.
Communis
Vsitatus
Assuetus
Solitus.
Vulgaris
Vulgatus
Frequens.

Battell or dissencyō

Bellum
Prelium
Pugna.
Certamen.
Duellum

Bowynge/or bendynge.

Pronus.
Procliuis
Declivis
Intentus.
Meditus.
Nutans.

¶ Be tyme/or in season.

Matura
Tempestiue
opportune
Per tempus.
In tempore

¶ Butte.

Sed.
Ceterum
Verum
Tamen
Atramen.
Quia.

Synonima de hac littera B & C

¶ Be course.

Vicissim
Mutuo
Alternatim.
Alterne
Vicissitudine
Alternis vicibus.

¶ Hyp is better.

Prestat
Melius est.
Satius
Commodius
Prius
Potius
Prestantius est
Optatius
Optabilius
Prestabilius

¶ To conuerse or hyde.

Tego
Contego
Obtego
Operio
Velo
Colo
Abdo
Occulo
Occulto
Condo
Abscondo
Recondo
Obumbro
Obduco

¶ To cry.

Clamo
Vocifero
Ejulo
Fremo
Rugio
Ululo

¶ To compell.

Cogo
Compello
Urgeo
Impello
Adigo

¶ To carry in.

Inuecho
Inuecto
Infero
Importo

¶ To commaunde.

Jubeo
Mando
Precipio
Impero
Edico

¶ To compare.

Comparo
Confero
Equiparo
Coequo
Assimulo

¶ To cõmen or talke.

Communico
Commento.
Confero
Cõmemoro
Sermocinor
Colloquor
Confabulor
Commentor
Ago
Memini
Verba facio
Sermonẽ habeo.
Sermones cedo

¶ To curse.

Deuoueo
Execror
Imprecor
Male precor
Male opto.

¶ To couete.

Cupio
Auco
Appeto
Expeto
Desidero
Aueo
Hesito

¶ To caryll.

Ambio
Affecto

¶ To call.

Conticio.
Traũcto.
Jacio
Jaculor
Conteroqueo

¶ To cõpany with

Conuersor
Contungo
Familiariter vti.

¶ To contynue

Perseuero.
Persto
Persista
Maneo
Immoror

¶ To ceyse.

Cesso
Desino
Desisto
Linquo.
Omitto
Intermitto

¶ To content or satysfye.

Satisfacio
Placeo
Obtempero
Obsecundo
Complaceo
Satio
Expleo
Morem gero
Gratũfacio
Obsequor.
Gratificor
Juseruio

¶ To cõsydre.

Considero.
Penso
Pensito
Pensiculo

¶ To cõpasse.

Circumdo.
Circũeo
Cingo.
Circũsumdo
Ambio.
Vallo

¶ To gyue counsayle

Consulo
Consilio do
Suadeo.
Admoneo
Hortor
Adhortor
Doceo

¶ To call.

Voco
Vocito
Appello
Appellito
Nuncupo
Memoro
Nomino
Dico.

¶ To cherysh or make of

Foueo
Mulceo.
Amplector
Complector
Indulgeo.
Charũ habeo.
Magnifico.

¶ Charge.

Cura.
Onus.
Pondus.
Pronuncia.

A cofer or chest

Truntio.
Libio.
Rationẽ habeo.
Cogito
Reputo in animo.

Synonima de hac littera C & D.

Archa
Scrinia
Cista

¶ Colle.

Sumptus
Impense.

¶ Care or thought.

Cura
Anxietas.
Angor
Molestia.
Sollicitudo
Angustia
Dolor

¶ Company.

Turba
Agmen
Multitudo
Cohors
Caterua.
Phalanx.
Cetus
Concio
Turma
Frequētia
Grex

Chastite/or cleynlyenge

Castitas
Continētia
Pudicitia
Castimonia
Integritas
Munditia
Mundities vite
Puritas

¶ Custome.

Mos
Ritus
Consuetudo
Constitutio
Institutum

¶ Coyntaunce.

Consuetudo
Conuersatio
Connunctio
Familiaritas
Usus

¶ Curtesy or goode maner.

Humanitas
Urbanitas
Decorum
honestum
Mouum pbitas

A cart or a charret.

Currus
Plaustrum
Epirhedium
Rheda
Quadrige
Essedum.
Ueha
Pilentum.

¶ Cronykles.

Cronica/orum
Annales
Res geste
Hystorie
Diaria
Fasti/orum.

¶ Clenly.

Ornatus
Cultus
Comptus
Eligans
Splendidus

Clere or brygh

Clarus
Lucidus
Splendidus
Fulgidus.
Nitidus
Liquidus
Limpidus
Serenus
Purus
Perspicuus
Nitens

Consensus
Luculētus

¶ Chaste or cleyne.

Castus
Pudicus.
Integer.
Mundus
Incorruptus
Immolatus
Illibatus
Immaculatus
Intemeratus

¶ A coyarde.

Ignauus
Imbellis
Pusillanimis

¶ Cruell.

Crudelis
Seuus
Dirus
Trux.
Truculentus
Ferus
Ferox
Atrox
Acerbus
Teter
Nepharius.
Crudus
Toruus.
Uecors
Austerus
Efferus
Efferatus
Immanis

Curtesse/or gktyll.

humanus
Benignus
Facilis
Mitis
Mansuetus.
Modestus.
Clemens
Comis.
Blandus
Suauis
Dulcis
Lenis

Placidus
Gratus
Prospicuus
Mollis
Tractabilis

¶ Crokyd.

Curuus
Flexus
Pandus
Obliquus
Aduncus
Reduncus
Repandus
Sinuatus.

Contynuall.

Continuus
Assiduus.
Perpetuus.
Perennis.
Jugis

Contrary wyse.

Econtra.
Econtrario
Econuerso.
Rursus
Rursum.
Eregione.
Eduerso.
Exopposito

¶ With cause.

Merito
Juste
Jure.
Non immerito
Non iniuria
Non absre.
Nō indigne
Non iniuste

¶ To deceyue.

Decipio.
Fallo
Impono
Seduco

Synonima de hac littera D.

Deludo
Illudo
Fraudo.
Caluo
Circũuento
Ludificor.
Uerba do.
Dolum struere

¶ To departe fro.

Discedo
Recedo
Abeo
Amollior

To desyre or pray.

Desidero
Oro
Peto
Postulo
Flagito
Obsecro
Queso
Supplico
Posco
Rogo
Intercedo
Interpello
Implore
Obtestor.
Precor

To dysferre/or prolonge.

Differo
Prolongo
Protelo
Prorogo
Prodo
Protendo
Protrahe
Profero
Procrastino
Lacto.
Cunctor
Moror

¶ To despyse/or dysdayne.

Contemno
Despicio
Spernor
Fastidio
Negligo
Reicio
Floccipendo.
Nihilipendo
Vilipendo
Dedignor
Aspernor
Aduersor
Abhominor

¶ To dote.

Deliro
Desipio
Desipisco

¶ To defende.

Defendo
Tueor
Tutor
Protego
Munio

¶ A defense.

Defensio
Tutamen
Tutela
Protectio
Munimẽ
Munitio
Presidium

¶ To dye.

Morior
Expiro
Mecedo
Obeo morte
Oppeto morte
Ago aiam.
Migro ex hac vita.
Excedo ex hac vita.
Concedo nature
Occumbo
Effundo aiam
Extrema patior

¶ Dethe.

Mors
Letum
Exitium.
Obitus
Necis.
Frigus letale
Letalis hyems

¶ A deed body.

Cadauer
Corpus exanime.
Umbre gelide
Extinctũ corpus

¶ To destroye.

Destruo.
Diruo
Dissipo
Uasto
Pessundo.
Perdo
Corrumpo.
Dilacero
Deleo
Extinguo
Exterminio
Depopulor
Euerto funditus

A destruccyon/or desolacyon

Destructio
Desolatio.
Interitus
Exterminiũ
Excidium
Euersio
Ruina
Clades.
Calamitas
Naufragium
Deletio
Uastitas
Casus

¶ To defyle.

Contamino
Polleo
Uiolo.
Coinquino
Fedo
Inficio
Sordido

¶ To do ease.

Mereo
Promereor
Commereor.
Officia conferre.
Beneficia cõferre.
Efficio

¶ To denye.

Nego
Denego
Pernego
Refello
Repugno
Reclamo.
Contradico
Inficias eo.
Contra eo.
Inficior
Refragor
Tergiuersor.

¶ To doubte.

Dubito
Ambigo
Hereo
Hesito

¶ To dyuyde in sondre.

Diuido
Distinguo.
Secerno.
Separo.
Segrego.
Dilligo
Secunge
Disseco
Discindo
Dissoluo
Distrahe.

¶ To drede.

Timeo
Metuo
Pauco.
Formido
Pauesco
Extimeo
Extimesco
Horreo.
Horresco
Uereor

Synonima de hac littera D.

Terreor
Trepido

¶ Drede.
Metus
Timor
Pauor
Formido.

Distaunce/or
space.

Distantia
Spacium
Interuallum
Intercapedo

¶ To declare/or
shewe.

Declaro
Manifesto
Ostendo
Edoceo
Significo
Explico
Expono
Enucleo
Enodo
Diucido
Expedio
Explano
Aperio
Expurno
Narro
Refero
Patefacio
Reuelo
Nuncio
Pando
Expromo
Demonstro

¶ Diligente/or
laboure.

Diligentia
Industria
Opera
Labor
Studium
Sedulitas

¶ Derkenesse

Tenebre

Caligo
Umbra.
Nubla

¶ Desyre.

Desiderium
Uoluntas
Cupido
Cupiditas
Libido
Studium
Pmor
Affectus
Uotum
Auiditas.
Appetitus
Ardor.

¶ A dore.

Ostium
Fores
Janus
Ualua
Limen
Aditus
Introitus
Ingressus
Uestibulū

¶ Deceyte/or
falshed.

Dolus
Fallatia
Deceptio
Fraus
Techna
Fabrica
Impostura.
Fucus
Insidie
Astutia
Calliditas
Uersutia
Instrumentū
Circūuentio
Tergiuersatio

Deceytfull/or
crafty.

Dolosus
Astutus
Callidus

Uafer
Uersutus
Subdolus
Insidiosus
Fraudulentus
Uersipellis.
Fallax

¶ A departynge.

Discessus
Discessio.
Abitus
Abitio
Recessus
Recessio
Fuga.

Discencyon/or
varyaunce.

Dissentio
Dissidium
Discordia
Contentio
Discrimen.
Certamen.
Inimicitie.
Ire
Simultas.
Factio
Seditio
Lis
Litigium
Controuersia
Pugna
Scisma
Altercatio
Bellum

¶ Defence.

Defensio
Munimen
Tutela
Tutamen

¶ A daunce.

Chores
Tripudium
Saltatio

¶ A difference.

Differentia

Diuersitas
Distinctio
Disparitas
Delectus

¶ A denne.

Spelunca.
Speles
Latebre
Latibulū.
Antrum
Lacus

A draught/or
a spege.

Latrina
Cloaca
Secessus
Fouea.

¶ Donge/or muche

Stercus
Letamen
Fimus.

¶ Diligent

Diligens
Accuratus
Uigilans
Sedulus.
Studiosus.
Industriosus.
Operosus

¶ Doubtfull.

Dubius.
Ambiguus
Anceps
Perplexus.
Incertus

Deynty.

Delicatus
Deliciosus
Lautus.
Sumptuosus
Suauis.
Opiparus.
Saliaris.

Synonima de hac littera E.

¶ Desyrefull

Cupidus
Auidus
Studiosus
Ardens
Appetens
Cupiens

¶ Derke/blacke.

Ater
Furuus
Obscurus
Tenebrosus
Umbrosus
Cecus
Caliginosus.
Fuscus
Opacus.
Teter
Pullus
Niger

To excell or passe.

Excello
Præcello
Antecello
Præniteo
Præsto
Prepolleo
Supero
Uinco
Anteeo
Præeo.
Antecedo
Præcurreo
Superemineo.

¶ To encrease.

Augeo
Augesco
Amplio
Amplifico
Adiicio.
Addo
Adaugeo.
Aggrego
Augmento.

¶ To ende.

Finio
Perficio

Compleo
Perago
Consummo
Termino
Finem facio
Absoluo

¶ An ende.

Finis
Terminus.
Exitus
Meta
Limes

¶ Ease/or rest.

Quies
Otium
Requies
Quietudo
Otiatio
Tranquillitas

¶ Easy/or restfull.

Quietus
Otiosus
Tranquillus
Lentus
Securus
Placidus
Mollis

¶ An encrease.

Incrementū
Augmentū.
Augmētatio.
Ampliatio
Additio.
Accessio
Additamentū
Cumulus

¶ To ete.

Edo
Comede
Manduco
Pasco
Uescor
Epulor.

¶ Epystell.

Epistola.
Epistolium
Epistolimeula
Epistolyola.
Littere
Litterule.

¶ An enmenye.

Inimicus
Hostis.
Emulus
Aduersarius.
Perduellis
Rebellis

Excellent

Excellens
Præcellens
Præpollens
Præstans
Eximius
Illustris
Egregius
Perspicuus
Insignis
Inclitus.

¶ Elegaunt / or ornate style.

Elegans
Facidus
Ornatus
Limatus
Comptus
Politus
Elimatus stilus
Cultus
Compositus
Uenustus
Nitidus
Suauis.
Elaborstus

Euydent or playne.

Euidens
Planus.
Manifestus.
Apertus
Expeditus
Lucidus

To fauoure.

Faueo.
Parco
Adsum.
Aspiro.

¶ Fauour.

Fauor.
Gratia.
Facilitas
Benignitas.
Clementia.
Modestia.
Uicitas
manusuetudo

To fede or norysshe

Nutrio.
Alo
Cibo.
Pasco
Educo
Foueo.
Refocillo.

To fyll/or fulfille

Impleo
Compleo.
Repleo
Suppleo.
Expleo.
Infertio
Refertio
Sufferio
Satio.
Saturo.

¶ To folowe.

Sequor

Synonima de hac littera F.

Sector
Consector
Imitor

¶ To fynde.

Inuenio
Comperio.
Reperio
Offendo

¶ To flatter/or
corypheell.

Assentor
Adulor
Obsequor
Arrideo
Obsecundo
Blandior.

¶ Fylthynesse.

Immunditia
Immundities
Illuuies.
Sordes
Sordities
Feditas
Turpitudo
Inquinamentū
Spurcitia
Squalor

¶ Faſhes.

Fides
Fidelitas
Constantia
Stabilitas

¶ A fault/or ſ
trespace.
Peccatum
Delictum
Crimen.
Erratum
Offensio.
Offensum
Culpa
Litium
Commissum
Admissum
Flagitium.
Facinus
Scelus

Nephas
Nefas
Reatus
Maleficium
Malefactū.
Iniquitas

¶ Fatnes.

Pinguedo
Pinguitudo
Sagina
Adeps

A flatterer

Assentator
Parasitus
Gnatonicus
Adulator
Blandiloquus
Obsequiosus

¶ A fyre.

Ignis
Pyra
Rogus
Focus
Flamma.
Incendium

¶ A fader.

Pater
Genitor
Parens
Sator

¶ Funerals or di-
riges.
Exequie
Inferie
Funera

Famous or noble.

Celebris
Insignis
Egregius
Spectatus
Clarus
Nominatus
Amplus
Perspicuus.

¶ Full

Plenus
Distentus
Repletus
Refertus
Fetus

¶ Fylthy.

Sordidus
Sordidulus
Turpis
Immundus
Fedus
Inquinatus
Pollutus
Maculatus
Contaminatus
Foetidus.
Obscenus
Corruptus

¶ Folysshe.

Stultus
Stolidus
Fatuus
Insulsus
Insipidus
Insensatus
Insipiens
Impudens
Indoctus
Ineptus
Vecors.
Desipiscens
Vebes
Tardus
Obtusus
Temerarius
Rationis expers
Rationis inops
Mortis
Idiota

¶ Famelyer

Familiaris
Domesticus
Cōiunctus
Conuersatus

¶ Aferde.

Timidus

Timens.
Pauidus
Trepidus.
Exanimis.
Exanimatus.
Wetcatiosus
Uersus
Stupid⁹.
Attonitus
Tremefactus
Territus
Tremebundus.

False or unjuste.

Falsus.
Fallax.
Infidelis
Infidus.
Intuitus
Dolosus
Astutus
Pernicax
Furtuus.
Fraudulētus.
Uafer.
Uersutus
Subdolus
Uersipellis
Callidus
Wendax
Bilinguis

¶ Forgetfull.

Oblitus iosus
Obliuus.
Immemor

¶ Fewe/or lyte.

Pauci
Rari
Infrequētes

¶ To gete/or
obteyne

Comparo.
Concilio
Acquiro.
Impetro
Obtineo
Paro
Exoro
Pario

Synonima de hac littera G.

Potior
Assequor
Consequor
Adipiscor
Nanciscor
Lucror

¶ To gouerne or rule.

Guberno
Rego
Cohibeo
Freno
Tempero
Presideo
Presum
Moderor
Dominor

To go about

Conor
Mollior
Nitor
Enitor aro
Studeo
Satago
Operam do

To gadre in one.

Congrego
Colligo
Coaduno
Cogo
Contungo
Congero
Conglomero
Conuoco
Compello
Contraho

¶ To gyue.

Do
Dono
Concedo
Tribuo/Prebeo
Impendo
Confero
Presto
Largior

¶ To greue.

Grauo
Molesto
Sollicito
Uexo
Torqueo
Uro
Mordeo
Dolco
Coquo
Turbo
Crucio
Ango
Exango

¶ A gloton.

Epulo
Comedo
Gulo
Pelluo
Ligurio
Mando
Edax
Panfagus
Comestor
Uorax

¶ To go ouer/or beyonde.

Transcendo
Transeo
Transilio
Supero
Erupero
Transgredior

¶ To go rounde about.

Circumeo
Lustro
Obeo
Obambulo
Circino
Ambio
Oberro
Giro

¶ A good tourne.

Beneficium
Meritum
Officium
Donum
Munus

Benificentia
Humanitas

¶ Goodes/or rycheſſe.

Bona
Diuitie
Opes
Fortune
Copie
Facultates
Res
Census
Gaza
Opulentia

¶ The grounde.

Terra
Humus
Solum
Tellus

¶ Gaynes/or vauntage

Lucrum
Utilitas
Emolumentū
Fructus
Fenus

¶ The gowte.

Athesis
Arthetica passio
Morbus articularis
Cyragra
Podagra

Gentyles.

Humanitas
Benignitas
Facilitas
Micitas
Modestia

¶ A gyfte.

Donum
Munus
Premium
Beneficium
Liberalitas

A grenne/or ſhare.

Laqueus
Pedica
Trica
Compes
Inuolucrū
Decipula.
Tendicula
Uenabulum

¶ A grane.

Sepulchrum.
Tumulus
Taphus.
Manſeolus.
Monumentū
Buſtum
Loculi
Spelunca.
Sarcophagus
Urna Ouidius.

¶ A gentylman

Nobilis
Ingenuus
Liber
Generoſus
Procetes
Clarus
Inſignis genere vel
Illuſtris natalibus
haud obſcurus

¶ A gonne.

Tormentum
Bombarda.
Funda baleatica
Globus igneus.
Globus ſulphureus

¶ Grete or myghty.

Magnus
Uaſtus
Ingens
Grandis
Ualidus
Uehemens
Immenſus
Immanis.
Fortis

Synonima de hac littera G et H.

¶ Good or lucky.

Bonus
Bellus
Faustus
Felix
Fortunatus
Secundus.
Dexter
Prosper
Incolumis.
Probus
Commodus
Faustycatus
Letus

Grevous/or paynfull

Grauis
Molestus
Tedios⁹
Acerbus
Amarus
Odios⁹
Onerosus
Intollerabilis
Aduersus
Dolorosus
Laborios⁹
Erumnosus
Luctuosus
Luctifer
Doloriser

¶ Gladly.

Ultro
Sponte
Libens
Libenter
Cupide
Auide
Maxime
Spontanee
Vehementer

¶ In good season

Mature/Opportune.
Tempestiue
In tempore
Ipso tempore
Per tempus

¶ Gretely.

Valde
Oppido
Admodum
Vehementer
Maxime
Obnixe
Impendio
Apprime
Plurimū
Magnopere
Summopere
Miserie
Vtrum in medū
Iterū atq; iterū.

¶ To hye or make hast

Propero
Accelero
Maturo
Precurro
Festino

¶ To hurte.

Noceo
Officio
Ledo
Offendo
Incommodo
Obsum

Hurte/or a losse.

Damnum
Malum
Detrimentū
Incommodū
Dispendium
Jactura
Derogatio
Injuria
Iniuriū
Nocumentum
Lesio

¶ Heuynes/or sadnesse.

Dolor
Luctus
Egritudo
Tristicia
Erumna
Sollicitudo
Afflictio
Amaritudo

¶ Heuen.

Celum
Olympus
Polus
Ether
Astra.
Solum celeste
Regna supera
Stelliser axis.
Paradisus
Campi elisii.
Dyadima celi

heuenly dwellers

Dii
Diui
Celites.
Superi
Celicole
Celigene

¶ Hell.

Infernus
Inferi
Infera
Tartarus
Orcus
Erebus
Phlegeton
Acheron
Auernus
Stix
Cocytus
Baratrum
Regna plutonia
Inferne sedes.
Infere sedes
Infernales sedes
Umbre tartaree
Inamabile regnū

¶ Hous

Domus
Domicilū
edes
Casa
Edificiū
Tectum

Wanne

¶ Husbande.

Sponsus
Conjunx
Maritus.
Vir

¶ Hepe.

Cumulus
Acervus
Congeries.
Agger
Strues
Conglomeratio

hellspryptes

Demones/.
Demonia
Manes
Lemures

¶ Hunger.

Esurles
Esurigo
Esurtio
Inedia
Fames

¶ Heuy.

Grauis
Grauidus.
ponderosus

¶ Hye.

Altus
Editus
Excelsus
Precelsus.
Aereus
Sublimis
Eminens
Procerus
Preruptus
Arduus
Ethereus.
Superus.
Supernus
Summus.
Nubifer

Synonima de hac littera K ℨ L.

¶ Hereafter
Post
Postes
Post hac
Inposterum
In futurum
Amodo
Posterus.

¶ A horse lytter.

Lectica
Nexaphoron

¶ To inteyse.

Illicio
Illicio
Pelliceo.
Prouoco
Lacesso
Suggero
Irrito
Inatto.
Induco
Inesto

¶ To ioyne togyder

Conungo
Compungo
Conglutino
Compono
Condo
Connecto
Coapto

¶ Infeccyon

Infectio
Contagio
Pestis.
Corruptio.
Lues
Erugo
Venenum
Virus

Tyssue.

Propago
Progenies
Sobgles

Proles
Liberi

¶ Image.

Imago
Simulachrum
Simulamen
Statua
Signum
Effigies

In inchaunteynge.

Incantatio
Pharmaceutria
Necatera carmina
Uenena pernitifera.
Magica carmina
Carmina circea
Phitrum

¶ Inwarde partes of man.

Uitalia
Precordia
Uiscera
Exta
Penetralia
Intestina

In that meane tyme.

Interea
Interim
Interea loci
Interea tyes

¶ In so moche.

Intantum
Adeo
Usq; adeo.
Usq; eo
Tanto
Eo.

To kepe in/ or holde vnder.

Cohibeo
Coherceo
Domo.

Freno
Supprimo
Contineo
Subiugo

¶ To knowe/ or perceyue.

Scio
Nosco
Noni
Intelligo
Precipio
Calleo
Teneo
Sentio
Perspicio
Persentisco
Compertũ habeo
Exploratũ habeo
Perspicuum
Certum
Clarum est
In promptu est
Patet
Constat
Liquet
Haud ignoro
Nõ latet me
Non fugit me.
Nõ preterit me
Non fallit me
Non ignarus sum
Non inscius sum
Non imprudẽs sum.
Nõ nescius sum
Incertus sum:
Nõ dubius sum
Non perplexus.
Nõ dubium est
Non cognitũ est
Non occultum est
Nõ ignotum est

To kyll or slee.

Occido
Cedo
Perimo
Interimo
Neco.
Interficio
Trucido
Macto
Jugulo

Extingue
Exterminio
Neci trado
Morti trado

¶ To kepe close.

Celo
Reticeo
Occulo
Occulto
Uelo.
Abscondo
Recondo
Tego

¶ To kepe fro.

Arceo.
Defendo
Prohibeo
Cohibeo
Coherceo.
Fugo
Refugo
Repello
Prepulso
Abigo
Protego

¶ A kynsman.

Cognatus.
Necessarius
Consanguineus
Contribulis

¶ A kytchen.

Coquina
Culina.
Popina

To lyke or please.

Delectat.
Iuuat
Libet
Oblectat

¶ To lacke.

Careo
Deficio
Uaco
Nullum

Synonima de hac littera L et M.

¶ Tolere.
Linquo
Derelinquo
Destruo
Desero
Deficio
Dimitto

¶ Tolet passe.
Omitto
Pretereo
Pretermitto
Transeo
Taceo
Sileo
Reticeo
Supersedeo
Vilum facio

¶ Tolamente
Lamentor
Gemo
Plango
Suspiro
Ploro
Lachrymo
Ingemo
Ingemisco
Lugeo
Mereo
Eiulo
Fleo
Conqueror

¶ Blamētacyon.
Lamentum
Lamentatio
Gemitus
Suspirium
Planctus
Lachrime
Mer or
Eiulatus
Luctus
Dolor
Querimonium
Thren

¶ Lykeneſſe.
Similitudo
Imago

Species
Forma
Facies
Vultus
Effigies
Exemplar

¶ Layte/or lyghtnynge.
Fulmen.
Fulgur
Ignis
Trifidus
Trilinicus

¶ Lowe.
Imus
Humilis
Depreſſus
Profundus
Altus
Summiſſus
Infimus
Demiſſus
Suppreſſus
Depreſſus

¶ Lecherous.
Luxuriosus
Libidinosus
Vulcrosus
Impudicus
Laſcivus
Wollis
Spurcus
Illecebroſus
Lubricus
Venereus
Wechus
Seneo
Salax
Sardanapalus

¶ Laſt or hynderneſt.
Extremus
Poſtremus
Supremus
Vltimus
Nouiſſimus

¶ Lyberall
Liberalis
Largus
Munificus
Benignus
Benificus
Dapſilis

¶ Lerned.
Docius
Expertus
Litteratus
Eruditus
Peritus

¶ Lene.
Mater
Wacilentus
Tenuis
Jeunus
Wale pinguis

¶ To make of or cheryſſhe.
Foueo
Amplector
Complector
Magnifacio
Charū habeo
Magnipendo
Indulgeo

¶ To may/or can.
Poſſum
Valeo
Queo
Licet

Poteſtas
Facultas eſt vel copia datur
Libertas
Phas
In manibus eſt
Penes me eſt
Sum compos
Sum potis
In me reſtat

¶ To make.
Facio
Reddo

Effic'o
Confic'o

¶ to note or marke.
Noto
Annoto
Aduerto
Animaduerto.

¶ To amende/or correcte.
Emendo
Corrigo
Caſtigo.
Reſarcio.

To meſure or rule.
Menſuro
Moderor
Tempero
Metior
Contineo
Cohibeo
Freno
Rego
Comprimo

¶ To mock/or ſkorne.
Illudo
Irrideo
Eludo
Derideo
Subſanno
Rideo
Ludificor
Cachinno

¶ To moue/prouoke/or ſtyre.
Moueo
Prouoco.
Laceſſo
Stimulo
inſtimulo
Extimulo
Irrito
Incendo
Inflammo
Inuito.
Vrgeo

Synonima de hac littera M & N.

Instigo
Acuo
Eracuo
Incito
Suadeo
Consulo
Adhortor

To moder or mesure.

Moderor
Tempero
Contineo
Cohibeo
Coherceo
Compesco
Freno
Reprimo
Refrango

¶ Yt is metely.

Equum
Iustum
Dignum est.
Cosentaneū
Rectum
Decet
Conuenit
Congruit
Expedit
Oportet
Postulat
Expetit
Exigit res
Desiderat
Exposcit

¶ A marke or an eide.

Meta
Limes
Finis
Terminus.

A marpage or a weddyng.

Nuptie
Connubium
Matrimoniū
Coniugium
Hymeneus
Tede nuptiales.

¶ Weyte

Cibus
Cibaria
Dapes
Edulium
Obsonium
Alimentū
Alimonia
Epule
Refectio
Penus
Uictus
Uiaticum
Cōmeatus

A mayde seruande.

Ancilla
Famula
Serua
Pedissequa
Adolescentula
Uirgunicula

¶ A mocke or a scorne.

Risus
Derisio
Illusio
Ludibrium
Irrisio
Derisus.
Sanna
Cachinnum
Ridiculū
Subsannatio

Warchaundyse.

Merces
Mercimonū
Commertium

¶ A messynger.

Nuncius.
Internuncius
Tabellarius
Tabellio
Gerulus

¶ A moder

Mater

Sensitus
Parens

¶ Wery.

Letus
Letabundus.
Iocundus
Hylaris.
Rideus

¶ Manyfolde

Multiplex
Multiphariꝰ
Multiformis
Multimodus
Multigenus

Wourmynge.

Luctuosus
Luctisonus.
Mestus
Luctifer
Dolorifer
Lamentabilis
Lachrimabilis
Lugubris.
Gemebundus.
Querulus
Lachrymosus

Wadde or wode

Amens
Demens
Insanus.
Furiosus.
Rabidus
Uesanus
Lunaticus
Freneticus
Demoniacus
Lymphaticus.
Mente captus.
Mentis inops

¶ Many

Multi
Frequētes
Complures.
Crebri

¶ A nygarde

Auarus
Tenax
Durus
Difficilis
Illiberalis
Aridus

¶ An owle.

Bubo
Noctua
Ulula
Strix
Nictimene.
Lucifuga.
Auis feralis
Auis funesta
Pscalaphus
Auis dema.

¶ A nette.

Rhete
Cassis
Linum

¶ A noyse.

Sonitus
Sonus
Strepitus.
Clamor
Fragor
Murmur
Stridor
Fremitus.
Clangor

¶ An oxe.

Bos.
Iuuencus
Taurus
Bubulcus

¶ A neybur.

Proximus.
Propinquus.
Uicinus.
Conuicaneus

Nyghe or by.

Uicinus

Synonima de hac littera N O & P.

Propinquus
Finitimus
Conterminus
Contiguus
Confinis
Connunctus

¶ Newe.

Nouus
Nouicius
Nouellus
Nuperus
Neotericus
Recens

Naturall

Naturalis
Innatus
Ingenitus
Insitus
Natiuus
Ingeneratiuus
Genituus
Hereditarius

Notwithstondynge.

Tamen
Attamen
Uerùtamẽ
Nihilominus.
Nihilosecius

¶ To obey.

Obedio
Parco
Obtempero
Auscultо
Obsequor.

To order or set in order.

Ordino
Digero.
Instruo
Dispono
Dirigo
Constituo
Instituo
Colloco

To ouerse or peruse.

Recognosco
Recenseo
Pernosco

Oportunyte or leser.

Oportunitas
Tempus
Otium
Locus
Facultas
Copia
Potestas
Maturitas

¶ Oppynyon.

Opinio
Sententia
Iudicium
Coniectura

¶ Oyle.

Oleum
Olaum
Palladie
Latices

Olde tyme.

Antiquus
Priscus
Uetus
Uetustus
Ueteranus
Pristinus
Prior.

Obstinate or styffe

Obstinatus
Durus
Rigidus
Difficilis
Pertinax
Obduratus

¶ Other.

Alius
Alienus
Reliquus

¶ An ooke.

Remus
Femigio
Remigium

¶ Onely.

Tantum.
Duntaxat
Solum
Solùmodo
Demum.

Ofte tymes

Sepe
Sepenumero
Sepius
Crebro
Frequẽter
Multotiens

In olde tyme

Olim
Jam olim.
Iam pridem
Antiquitus.
Apud priscos
Apud maiores
Apud seculi prius
Apud antiquos.
Apud veteres

Otherwise

Aliter
Aliorsum
Secus
Setius
Alio modo
Alio pacto
Alia ratione
Alia lege
Alieno more
Aliis artibus

¶ To pacifye

Placor
Placor
Pacificor
Mulceo

Witigo
Mollio
Sedo
Lenio.
Restinguo

To punysshe.

Punio
Castigo
Corrigo
Uindico
Ulciscor
Affligo.
Torqueo
Animaduerto
Mulcto
Crucio

¶ Apunyshment.

Pena
Supplicium
Castigatio
Mulcta
Ultio
Uindicta.
Animaduersio.
Tormentum
Cruciatus.

To pluche out

Euello
Extirpo.
Eradico
Eruo.

¶ To pardon.

Parco
Ignosco
Dimitto
Ueniam do
Remitto
Indulgeo.

To put oute

Expello
Excludo
Eliceo
Eicio
Extrudo
Exactio.
Exigo

Synonima de hac littera P.

¶ To profet/or be good for.

Prosum
Proficio
Conduco
Commodo
Confero
Expedit
Interest

¶ To publysh.

Publico
Promulgo
Diuulgo.
Differo
Predico
Manifesto
Spergo
Palamfero
Uel facio
In lucē profero

To parceyue or vnderstande

Percipio
Intelligo
Comperio
Inuenio
Perspicio
Cognosco
Accipio
Audio
Uideo
Comperti habeo
Exploratū habeo.
Spectatum est mihi.
Perspicuū est mihi
Exploratū est mihi.
Expertū est mihi
In promptu est

¶ To praye.

Oro
Obsecro
Queso
Supplico
Imploro
Interpello
Intercedo
Precor
Obtestor

To pluche in sōder.

Diuello
Dirimo
Dissolue
Distraho

To parte/or distribute.

Distribuo
Impartio
Partior

To profycy.

Cano
Diuino
Predico
Presagio.
Uaticinor
Auguror.
Ariolor
Prophetor

¶ A profecy

Uaticinium
Oraculum
Presagium
Augurium
Fatum
Archanum
Sortes fatidice
Tripodes
Cortina
Prophecie

¶ To promesse.

Promitto
Spondeo
Recipio
Juro
Fidem do
Confirmo
Policeor

Ponerte/or nede.

Penuria
Inopia
Paupertas
Egestas
Indigentia
Paupertas

¶ Prolongacyon.

Prolongatio
Prolixitas
Prosuitas.
Prorogatio

¶ Penyfulnesse/or sadnesse.

Anxietas
Angor
Sollicitudo
Egritudo
Tristicia.
Mestitia
Dolor
Grauitas
Luctus

A progeny or kynred

Progenies
Prosapia
Propago
Stirps
Cognatio
Genus
Tribus
Parentela
Sanguis
Origo
Consanguinitas
Domus.
Familia
Generatio.
Germen
Radix
Geniologia

¶ A pryson.

Carcer
Carceratio
Ergastulum
Claustrum.

¶ A proctor/or attourney.

Procurator
Aduocatus
Patronus
Defensor
Orator

Tutor

¶ A purpose.

Institutum
Inceptum.
Propositum
Conatus
Uoluntas
Expectatio
Animus

A ploughman

Arator.
Colonus.
Agricola
Rusticola
Rusticus
Cultor

¶ Poyson.

Uenenum.
Intoxicum
Aconitum.
Uirus

Pleasure/or cōmodite.

Commoditas
Commodum
Amenitas.
Oblectatio
Oblectamentū
Delectamentū
Delectatio
Oblectatio

A prouation.

Prouocatio.
Irritamen
Irritamentū.
Irritatio.
Incitatio.
Incitabulum.
Incentiuū.
Instigatio
Illecebre

A parler or pryuy chambre

Conclaue
Cenaculum

Synonima de hac littera P Q & R.

Penates
Penetrale
Thalamus
Domus interior

¶ A propte.

Fulcrum
Sustentaculū
Tibicen
Columna

¶ A promesse

Pactum
Promissio
Promissum
Fides.
Conuentio
Pactio
Pollicitum
Pollicitatio
Uotum.
Fedus
Iuramentum
Iusiurandum

¶ Profitable.

Utilis
Commodus.
Frugalis
Frugifer
Frugi

¶ Pleasaunte.

Grauis
Iocundus
Amenus
Suauis
Placidus
Acceptus
Dulcis
Delectabilis
Delicatus
Uoluptuous
Lautus.

¶ Poore or nedye

Pauper
Indigens
Indigus
Inopo
Egenus

Ignobilis
Ingloriws
Plebeius
Egens

Prowde or arrogant.

Superbus
Arrogans
Elatus.
Tumidus
Insolens.
Inflatus
Ambitiosus
Iactabundus.
Gloriosus
Pomposus
Imperiosus
Superciliosus
Criticus
Fastidiosus
Uultuosus.
Tetricus

To quake or tremble.

Quatior
Tremo
Tremisco
Trepido
Concutior

¶ To quenche

Extinguo.
Restinguo
Refrigero

¶ Quzkynge

Tremens
Tremebund⁹
Tremulus
Trepidus
Tremiscens

¶ To rewarde

Dono
Munero
Remunero
Premior

¶ To rule.

Rego
Guberno.
Impero
Freno
Dominor

¶ To restoore.

Restituo
Reddo
Retribuo.
Rependo
Refero
Redimo

¶ To rydde out.

Libero
Soluo
Eripio
Eruo
Dissoluo
Euoluo
Extraho
Emo
Eximo.
Expedio
Educo
Absoluo
Redimo.

¶ To remayn.

Maneo
Supero.
Resto
Supersum
Relinquor
Residuū est
Reliquū est

¶ To refresshe.

Recreo
Reficio.
Refoueo.
Refocillo
Refrigero.
Confirmo.
Releuo
Resarcio
Restauro
Uiuifico

To refuse

Refugio
Recuso
Repello
Reiicio
repudio
Renuncio
Remno.
Abnuo
Repugno
Denego
Refuto
Respuo.

¶ To renuwe

Renouo
Restauro.
Reparo
Reficio
Redintegro
Resarcio.

To remembre.

Recordor
Reminiscor
Memini
Memoria tenere
Memoria cõplector
Mente repono
Memorie p̃mẽdo
Sum memor.

Reste/ease/or peas.

Otium
Otiosus
Quies
Requies
Quietudo
Tranquillitas
Pacatio
Pax
Portus.

Rentes or prouente

Redditus
Fructus
Prouentus
Emolimentū
Uectigal

¶ A rucke or shepe

Synonima de hac littera R & D

Congeries
Cumulus
Acernus
Agger
Acoles
Globus
Strues
Strages

¶ A rebuke

Probrum
Opprobrium
Dedecus
Turpitudo
Impropertum
Ignominia
Uituperium
Infamus
Nota
Crimen
Labes
Macula

Rough or austere

Austerus
Rigidus.
Seuerus
Asper.
Seuus
Intollerabilis
Acerbus
Worosus
Iracundus

Rude/rusticall/or
vplondysshe.

Rudis
Rusticus
Agrestis
Rusticanus
Immoratus
Ineptus
Iners
Indoctus

¶ Reed

Rubeus
Ruber
Rubellus
Rubicundus
Ruius

Purpureus
Roseus
Luteus

Rough as a berde.

Hyrsutus
Pilosus
Numerosus
Copiosus

¶ Ryche.

Dines
Opulentus
Dis
Habundans
Copiosus
Locuples

To sacrifice

Sacrifico
Immolo
Libo
Lito
Adoleo
Placo
offero
Pio
Pacto
Dico hostiam
Cedo

¶ A sacryfice.

Sacrificium
Immolatio
Libamen
Litamen
Oblatio
Holocaustū
Hostia
Victima
Piacula
Sacra
Res diuina
Cultura diuina
Cultus diuinus
Honor diuinus

¶ To shou anoyde or escape.

Uito
Deuito

Declino
Deflecto
Fugio
Effugio
Subterfugio
Elabor

To be ashamed.

Erubesco
Erubesco
Uerecundor
Confundor
Pudet
Piget

To suffre

Suffero
Patior
Perpetior
Sustineo
Tollero
Perfero
Fero

¶ To seche/or in-
quyre.

Quero
Inquiro
Exquiro
Perquiro
Exploro.
Inuestigo
Indago
Rimor
Scrutor

¶ To shake

Uibro
Quatio
Concutio
Crispo
Contorqueo

¶ To subdue/or
ouercome.

Subdo
Subigo
Uinco
Debello
Expugno
Superq

Gubingo
Prosterno.
Confundo,
Conculco
Contundo.
Contero.
Euerto
Subuerto.
Domo.
Freno
Calco

¶ To stomble or
slyppe.

Timbo
Uacillo
Labo.
Labasco
Nuto.
Erro.

¶ To set opon.

Aggredior
Congredior.
Contendo.
Concerto.
Confligo
Concurro.
Incesso
Adorior
Inuado.
Insilio.
Insulto

¶ To tary or pause

Intermitto
Intercipio.
Interrumpo.
Cesso.
Desino
Desisto
Moror
Maneo
Hereo
Sisto
Omitto

¶ To stoppe.

Obturo
Obstruo,
Opso

Synonima de hac littera M.

¶ Tose/or to beholde
Video
Cerno
Aspicio
Conspicio
Inspicio
Intueor
Specuior
Contẽplor
Aduerto
Animaduerto

¶ To scattre a sonder
Dispulo
Dissicio
Dissipo
Dispergo
Diffundo
Disturbo
Differo

Strengt/or power.
Robur.
Fortitudo.
Uis
Potentia
Uires
Potestas

¶ Stronge/or bygger
Robustus
Fortis
Ualidus
Firmus
Potens
Uigorosus
Lacertosus
Neruosus

¶ Asygne/or a token.
Signum
Indicium
Argumentū
Portentum
Presagium
Pronosticatio

Ostentum
Monstrum
Augurium
Auspicium

¶ Sande.
Arena
Saburra
Sabulo

¶ A sureté.
Sponsor
Obses
Uas
Fideiussor

¶ Scantnesse/or penurye.
Penuria
Egestas
Inopia
Raritas
Charitas
Indigentia
Defectus
Carentia
Sterilitas

¶ A shyppe
Nauis
Nauigium
Carina
Rates
Puppis
Puppula
Biremes
Triremes
Cimba
Classis

¶ A shyrte
Subucula
Iterula
Interior vestis
Linea vestis

A space
Spacium
Interuallum
Intercapedo

Distantia

¶ A speche.
Sermo
Ideoma
Lingua
Loquela
Famen

¶ A scole.
Schola
Gymnasium
Lud' litterarius

¶ These.
Ware
Equor
Pelagus
Pontus
Fretum
Salum
Oceanum
Amphitrite
Thetis
Doris
Surges immẽsus
Circũfluus humor

¶ Shepe
Oues
Lanigerũ pecus
Balantum grex
Bidentes

Statelyneſſe/or pryde.
Superbia
Fastus
Fastidium
Arrogantia
Ambitio
Tumor
Supercilium

¶ To be stately.
Superbio
Ambio
Fastidio
Arrogo

¶ Swerde
Gladius
Ensis
Mucro
Romphea.
Spatha.

¶ Slowth.
Pigrities
Pigritudo
Ignauia
Secordia
Tarditas.
Desidia
Segnitia
Torpedo
Torpor
Inertia.
Accidia
Remissio
Remissitudo
Iucuria.
Negligentia

A seruaunt
Seruus
Famulus
Assecla
Wanepill.
Minister
Pedissequus.
Comes.

¶ A sete/or stole.
Sedes
Sedile
Solium
Cathedra.
Dempcidus
Exedra
Thronus
Tribunal iudicis.

¶ A serpent.
Serpens
Aspera
Anguis
ydra.
Coluber
Echidna

The sonne.

Synonima de hac littera S et T.

Sol
Titan.
Hyperyon
Hyperionatus
Phebus
Apollo

¶Syngler /or
specyall.

Singularis
Precipuus
Maximus
Summus.
Eximus
Unicus
Primus.
Potissimus

Stubburne.

Rigidus
Proteruus
Indomitus
Infrenis
Effrenatus

¶Stable or
constant

Stabilis.
Constans
Firmus
Fixus
Immotus
Immobilis
Immutabilis
Solidus

¶Sturne

Clamus.
Subinaculũ puppis

Safe or sounde.

Sospes
Incolumis
Sanus
Salua
Integer
Tutus
Ualens
Securus.

¶Styll.

Tacitus
Quietus
Placidus
Silens

¶Suche maner

Talis
Huiusmodi
Huiuscemodi
Istiusmodi
Illiusmodi
Similis
Eiusmodi
Is ea id

Slowe/or
slake

Piger
Ignauus
Deses
Segnis
Torpens
Torpidus
Desidiosus
Grauis
Remissus
Iners
Accidiosus.

¶Stynkynge.

Olens.
Olidus.
Fetidus
Fetens
Fetulentus
Graueolens
Putidus
Putridus
Flaccidus.

¶In season/or
in tyme

In tẽpore
Ipso tempore
Tempestiue
Wature
Oportune
Per tempus
Hausp̃icato

Fausto sidere

Secundis auibus

Synglarly/or
a sondre

Singulatim
Primatim
Diuisim
Separatim
Seorsum
Seiunctim

Styll/or con-
tinuall

Assidue.
Continue
Iugiter
Perpetue
Pereme

¶Softely.

Sensim
Paulatim
Lente
Pedetentim

¶Sodenly.

Subito
Subitanes
Repente
Raptim
Improuise.
Inopinate

¶Somtyme.

Aliquando.
Interdum
Quandoq
Nonnunq
Alicubi

¶To trusse.

Fido
Confido
Credo
Fidẽ habeo
Fretus sum

To take fro

Aufero

Adimo
Demo.
Eripio
Eximo
Dirimo
Diripio
Surripio
Preripio.
Subtrahe.
Subduco
Primo
Spolio
Fraudo.
Expolio
Orbo
Uidua
Sustulit
Detrahe.
Subtrahe
Extorqueo
Detorqueo
Furor
Predor

¶To teche/or
enfourme.

Doceo
Edoceo.
Erudio
Instruo.
Instituo
Imbuo
Educo.
Dogmatizo
Catheciso

¶To thynke/or
iudge.

Iudico
Censeo
Puto
Estimo
Existimo
Conficio
Conficio.
Coniecturo.
Coniecturã facio.
Cogito.
Autumo
Duco
Credo
Arbitror
Reor.
Suspicor.

Synonima de hac littera T et W.

¶ To tary.

Moror
Maneo.
Cesso
Resto
Resisto
Restito
Sisto gradum
Operior
Prestolor
Contor
Expecto

¶ Thre yeres

Triennium
Trieteris
Triennis
Trienal' inteapedo
Triseterica

¶ A theefe.

Fur
Latro
Predo
Raptor
Predator.
Pirata

A toppe

Culmen.
Cacumen
Fastigium
Uertex
Summitas
Sublimitas
Altitudo
Specula
Juga montis.

A temple/or a chyrche.

Templum.
Delubrum
Basilica
Phanum
Edes sacra
Tabernaculum
Sacellum

¶ A tokē

Monumentum
Intersignium

¶ To vnderstande.

Intelligo
Incipio
Precipio
Calleo
Teneo
Habeo
Capio
Sapio
Cognosco

To worshyppe.

Honoro
Adoro
Colo.
Reuereor
Magnifico
Celebro
Obseruo
Prosequor honore
Officio honore

To wandreor strene

Erro
Palo
Discurro
Uagor
Patior
Lustro

¶ To be wood.

Sæuio
Furio.
Insanio
Excandesco
Bacchor

Victorye.

Victoria
Palma
Trophæum
triumphus
Superior manus

¶ Worshyppe/or honoure.

Honor
Decus
Ornamentum
Splendor
Dignitas.
Gloria
Laus
Amplitudo
Fama
Claritas
Claritudo.

A wisarde.

Augur
Aruspex
Ariolus
Diuinator
Prisagus
Sortilegus.
Astrologus
Magus
Magicus
Genethliacus
Phitonista
Necromanticus
Pyromanticus
hydromanticus

¶ whete

Tritici
Ceres rubicunde.

whatche

Uigilie
Excubie
Custodia nocturna.

¶ Wages or heyre.

Merces
Meritum
Debitum
Stipendium

A verse

Uersus.
Carmen
Metrum.
Numerus
Modus
Modulus

¶ Waye.

Uia
Iter
Callis.
Semita
Uestigium
Trames
Limes.
Orbita

¶ water.

Aqua.
Unda
Lympha
Later
Humor

¶ Woodnesse/or madnesse.

Insania
Scutica.
Furor
Dementia
Amentia.
Rabies
Frenesis

¶ Wery.

Fessus
Defessus
Lassus.
Fatigatus.
Lassatus
Uictus
Fractis viribus

Unlyke/or diuerse.

Dissimilis.
Dispar.
Discors

Syno. de hac littera V. ꝛ ppriorũ deorũ ꝛ dearũ.

Dissentaneus
Varius
Discrepans
Contrarius
Repugnans
Differens
Distinctus
Discretus
Dissonus
Absonus
Alienus
Alius

¶ Uttermost

Vltimus
Extimus
Extremus
Penultimus

¶ Well spoken.

Facundus
Facetus
Eloquens
Lepidus
Festiuus

¶ Wyse or wytty.

Sapiens
Ingeniosus
Sagax
Prudens
Vigilans
Docilis
Solers
Acutus
Prouidus
Cautus
Disertus
Subtilis
Perspicax

¶ White.

Albus.
Candens
Candidus
Candidulus
Candidatus
Lacteus
Eburneus
Niueus
Argenteus
Gypsatus

¶ Wodde

Silua
Lucus
Nemus
Saltus

¶ Weyke or feble.

Debilis
Mollis
Imualidus
Imbellis
Enervis
Effeminatus
Exilis
Exiguus
Languidus
Lentus
Vietus

¶ Without or voyde.

Vacuus
Inanis
Expers
Immunis
Orbus
Vidus
Viduatus
Vacuatus

vnlerned or ignoraũt.

Indoctus
Ignarus
Imperitus.
Illiteratus
Rudis.
Sciolus
Iniscus

¶ Vayne or trifflyng.

Vanus
Fragilis.
Fluxus
Caducus
Umbratilis.
Momentaneus

wherefore or why.

Quamobrem.
Quare
Quapropter
Qua de re
Quorsum
Qua ratione
Cur

¶ In vayne

Inaniter
Incassum
Frustra
Nequicq
Inaniter

¶ Unto.

Quousq.
Quo ad
Quoadusq
Quoadcunq
Donec
Dum

¶ Without.

Sine
Absq
Extra
Preter

¶ Utterly.

Prorsus
Funditus
Stirpitus
Radicitus
Medullitus
Omnino

¶ Nomina iouis.

Iupiter
Hammon corniger.
Pantomphæus
Diespiter
Aleutoganus
Paterotinus
Magistotanus
Saturnius
Dodonæus
Cenæus
Summus deorũ
Hector olympi
Rex superũ
Etherius princeps.

¶ Iola in nomi.

Iuno
Saturnia.
Lucina.
Regina deum
Iouis coniunx
Pronuba Iuno

¶ Iola neptuni.

Neptunus
Deus maris
Pelagi rector
Tridentifer rex

¶ Iola apollinis.

Apollo
Phebus
Pean
Delius.
Arcitenens
Dindymeus
Latous
Latonigena
Delphicus.
Tymbræus
Clarius.
Patarreus heros
Latoides.
Pithius
Simicitheus.
Decatebelinus.
Deus oraculi.
Cynthius
Chrysocomes.
Loxias.
Phanetes.
Argenetes
Licius.

Dea venationis

Dyana
Phebe
Cynthia
Lyctinna
Delia
Trinia.
Latonia
Phebi soror
Venatrix dea
Iaculatrix dea.
Latonigena

Deus fyre

Synonima deorū ⁊ dearum.

Bachus.
Liber.
Lyeus
Bromius
Iguigena
Bimater
Dionisius
Iacchus
Iterum satus
Bis satus
Nyseus
Tyoneus
Leneus
Nicteleus
Bensalis
Consitor vue
Indetonsus
Eleleus pater
Iaccus
Lugn
Lubyus
Ballareus
Proles semeleia
Racemifer
Thyrsiger

Deus belli

Mars
Furor impius
Belliger
Bellipotens
Heros
Grandivus

Dea belli

Bellona
Pallas
Enyo
Bellica virgo
Metuenda
Virago
Tritonia
Bellipotens
Belligera dea
Armigera
Bellatrix
Mineruq
Tritonis

Apollinis mater

Latona
Tirans/idos.
Arcadia

Filia terre
Dea gemellipara

Deus inferni

Pluto
Dis/ditis.
Inus tyrannus
Inferni tyrannus
Umbrarum rex
Tartareus rex

Dea inferni

Proserpina
Hecate
Filia cereris
Persephones
Regina cribi
Plutoni coniunx
Persei filia
Dea triformis
Hecate triceps

Sōnior deus.

Morpheus
Icelos
Panthasos
Phobetor

Deus amoris

Cupido
Puer pharetratus
Cecus amor
Ignis indomitus
Cypria proles
Veneris natus
Alatus deus

Dea amoris

Venus
Aphrodite
Aphrodisia
Paphia
Cipria
Ciprigena.
Cytherea
Erycyna
Dionea
Acidalia
Guidia
Mater lybidinū
Mater amoris

Dea frugum.

Ceres
Tesmophora
Ops
Cybele
Saturni cōiunx
Berecynthia
Bona dea
Mater deum
Mater eleusina

Dea fortune

Rhamnusia.
Nemesis
Dea certa
Rhamnusis/idos.
Tyche
Noticida dea
Dea multabilis.
Dea bifrons
Sors

Deus ignis.

Vulcanus
Mulciber
Lemnius.
Junonia proles
Faber iouis
Junonigena

Deus portuum

Portunus
Palemon.
Ithamantiades.
Melicerta

Dea maris

Thetis
Amphitrite
Doris
Nereis/idos.

Deor nūcius.

Mercurius.
Atlantiades
Cillenius
Cyllenides
Hermes
Maia natus
Alipes deus

Ioue natus
Deus asco
Caduciser.
Athlantia nepos.
Pleyones nepos.
Deor interpres
Pacifer ales

Ianitor infe-ni

Cerberus
Mōstrum triforme.
Canis echidneus
Canis stigius.

Indices inferni

Eacus.
Radamanthus
Minos

Dee fatales

Parce
Fatidice dee.
Fatidice sorores.
Dee fatigane.
Dee triplices fati.

Parcarū nomina
Clotho
Lachesis.
Atropos

Furie infernales

Lamenides
Acherontis nate.
Nocte genite.
Uiperee sorores
Anguicome sorores
Penay dee triplices

Furiarū nola

Alecto.
Tisiphone.
Megera

Deus ventorū

Eolus
Hyppotades
Hyppoti nepos
Nimborum rector.

Synonyma gratiarum nymphārum.

¶ Nola harpiar. ne-ptuni ⁊ terre filiārū
Aello
Occipite
Celeno

¶ Tres gratie.

Charites
Acidalie sorores
Orchomenides, triplices

¶ Nola gratiarū.

Aglaia
Thalia
Pasithea vel eu-phrosine.

¶ Dea aurora

Matuta
Pallantias
Lenchoes.

Panopea
Iasonios
Bacchi nutrix
Tithoni coniux.

¶ Deus pastorū

Pan
Semicaper deus
Archadicus deus

¶ Deus hortoꝝ.

Priapus
helleſpōtiac⁹ de⁹.

¶ Nicis tumoris.

Iris
Thaumātias
Thaumātis ples
Thaumātea virgo
Plumus arcus

¶ Dea florum.

Pale
Dee vel nymphe fluuiarum.

Dryades
Hamadryades

Dee fluuinymphe
Virgultorum.

Napee

Dee siue nymphe montium.

Oreades

Dee siue nymphe fontū ⁊ fluuiorū.

Naides

Dee siue nymphe
Marme

Oceanitides.
Nerine.
Nerides

¶ Musarū spaciosissima.

Mnemosinides
mnemosina ppago
Parnassides.
Helpeconiades
Castalides
Aonides
Pierides
Thespiades.
Pegasides.
Hippocrenides
Libethrides.
Pimpleides
Meonides
Citheriades
Phebiades
Heliconiades
Permessides,
Cephisides
Camene

¶ Nouē musarū nomina.

Clio — Clio historias
Euterpe — Euterpe tibias
Thalia — Thalia cōmedias
Melpomene — Melpomene tragedias
Thersicore — Thersicore psalteriū inuenit
Erato — Erato geometriam
Polihymnia — Polihymnia rhetoricam
Urania — Urania astrologiam
Calliope — Calliope litteras.

¶ Publii virgilii Maronis de musarū inuētis

Clio gesta canit transactis tempora reddit
Melpomene tragico proclamat mesta boatu.
Comica lasciuo gaudet sermone thalia
Dulciloquis calamos euterpe flatibus vrget
Tersicore affectus citharis mouet imperat auget
Plectra gerens erathe saltat pede carmine vultu
Carmina calliope libris heroica mandat
Urania poli motus scrutatur et astra.
Signat cuncta manu loquiturq; polyhimnia gestu

Synonyma heroū et heroinarū.

¶ Hesiodus in sua theogonia musas esse creatas ait ex mnemosine i memoria. Nocte enī noctes cū illa in proximo mōte cōcubuisse fertur. Hinc nouē genite sunt musae/ que a mōte ipo pierides vocāntur de musarū nominibus sic asserit theodorus.

¶ Clio ꝙ a cleo grece: qꝫ prece ex laudibus quas alijs tribuunt/ sibi ipsis gloriam vendicant.

¶ Melpomene a cātus suauitate. Melpo enī grece cāto latine sigt: q̄ auditores cātus suauitate delectantur

¶ Thalia a floritudo: thalein grece florere vel germinare latine sigt. q̄ poetarū nomina semper florent celebrata.

¶ Euterpe a voluptate/ euterpein enī grece delectare latine sigt/ q̄ poete ex bonis ꝫ ex illa doctrina pueruunt nō mediocrem voluptatē rapiūt.

¶ Thersicore a delectādis choreis: qꝫ phebus musarū choreis delectatur.

¶ Erato ab amore: qꝫ poete suo carmine amabiles reddātur.

¶ Calliope a bonitate vocis: eo q̄ poete pulchra voce cōcrepūt.

¶ Urania a celestiū rerū cātu/ vel cantus diuinitate. Uranon enī grece latine celū sigt: q̄ poete de celestibus cantant.

¶ Polymnia siue vt alij dicūt polihymnias multitudine laudis vel carminis: eo q̄ poete magnā laudem consequūtur ex canendo.

¶ Musa vocabulū est grecū ꝫ latine sigt cantū: vnde musice appellata est scientia de ratione canēdi: hinc poete musas finxerunt esse deas q̄ musice ꝫ poetis pesent. Et fm diuersa loca q̄ incoluisse dicūtur diuersa sortiūtur agnomina.

Synonima heroum a heroinarum.

Hercules	Iriones proles	Priamides	Pyrrhus
	Irionides	Priameus heros	
Alcides	Irione natus		Neoptolemus.
Amphitonciades		Priamus	Achilleus heros.
Tyrynthius.	Achilles		Achilleides
Bonus		Laomedontiades	
Thebanus heros	Pelides.		Menelaus.
Clauifer	Lacides	Paris.	Atrides maior
Oethenus heros.	Thetide satus		
Proles iouis	Emonius heros	Alexander	Agamennon.
	Latisseus heros	Pastor ideus	Atrides minor.
Perseus	Thessalicus heros.	Adulter ideus.	
	Phithius heros	Helene raptor.	Hyppolitus
Thebanides			
Acrisioniades	Diomedes	Ulixes	Thesides
Danaeus heros			Theseus heros
Inachides	Tidides	Laerciades	
	Oenides	Itacus	Meleager.
Iason	Etolus heros	Vulichius	
		Laertius heros	Oenides
Leonides	Patrodus		Calidonius heros.
Pegaseus heros			Oeneus heros.
Iolciacus heros	Menetiades	Palamides	
	Menetia proles		Oeneus.
Theseus		Nampliades	
	Eneas	Nampleus proles.	Rex calidonius
Egides			Parthaonei natus
Cecropides	Anchisiades	Arar	
Neptunius heros	Cytherius heros		Ganimedes
	Eneas penatiger	Thelamoniades	
	Thelamone latus	Puer phrygius	
Tydeus.	Hector	Thelamoneus heros.	Puer Ideus

Synonima heroum et heroinarum

Phicerna iouis

Cadmus
Agenorides
Agenore natus
Sidonius hospes
Antoneius heros

Erictonius
Stirps feminaea

Pantheus
Echionides
Echione natus
Aganeia proles

Alexander magnus.
Pelleus heros

Romulus
Rome conditor
Quirinus

Nestor
Pylius
Nelides
Neleus heros

Castor et pollux
Ledei fratres
Tyndaride gemini
Fratres helene
Sidus amicedū

Chiron
Phillirides
Phillirius heros
Centaurus
Semifer
Monstrū biforme
Sagittarius
Emonius arcus

Arcas
Arctophilax
Cynosura
Boetes
Arcturus
Ursa minor

Ariadna
Gnosia stella
Stella corone
Bacchi coniunx

Erichthonius

Ophiuchus
Anguitenens
Serpentarius
Hedonum sidus

Callisto
Elice
Pherrasis
Ursa maior
Nonuerma virgo
Lycaonias

Athlantides
Pleiades
Uergiliades
Hesperides

Atlas celifer
Iapetionides

Gigantes
Centimani
Cyclopes
Emei fratres

Dido
Elissa
Agenoris
Agenore nata
Sidonis
Phenissa
Tyria
Sichei coniunx

Daphne
Peneis
Penneia virgo

Io
Inachis
Inachia proles
Phoronis
Bos pellex

Circe
Filia solis.
Phasis/idos
Tytanis/idos

Medusa
Phorcynis/idos.
Phorcis/idos.
Mal equi volucris

Echo
Uox resona

Nympha vocalis

Arachne
Minois
Minoia proles

Phedra
Pasipheia
Pasiphes filia.

Phaetōtis sorores
Pheronciades
Helyades

Phaeton
Clymeneya ples

Balmacis
Semimie
Semi mas
Proles biformis
Hermophroditꝰ

Helle
Nepheleis.
Athamantias

Athamas
Eolides

Amalthea
Olenis
Capra
Sidus capricorni
Olenū pecus
Hedi

Lencothoe
Orchamis
Arbor thurifera

Europa
Agenorenata

Coronis
Coronei proles

Antilocus
Nestorides
Nestore natus

Nestor
Pylius senex

Philoctetes
Pentiades

Peante satus
Alcide comes.

Mydas.
Berecynthiꝰ heros

Demophoon.
Thesides
Thesei filius

Protheselaus
Iphicleades.
Philacetus heros
Philacoides heros
Iphiclinatus.

Penelope
Icaris
Coniunx vlixis
Icarii filia

Phillis
Licurgis
Licurgi filia

Hypodamia
Briseis
Lirnesia virgo

Oenone.
Pegasis

Cassandra.
Priamis
Priameia virgo

Helena
Tyndaris.
Ledea.
Menelai vxor

Hero
Sestia puella.

Andromeda.
Cepheis/idos
Cepheia virgo.

Hypmestra
Danais
Danai filia

Leander.
Abidenus

Tantalus

Synonima propriorū locorū & gentiliū.

Pater pelopis.

Sisiphus
Eolides
Istimus predo

Canace
Eolis
Eolifilia

Laodomia
Achastus
Achastifilia

Medusę caput
Gorgon
Monstrū viperęū
Saxificus vultus
Anguiferum
Colubriferū caput
Gorgoneū
Anguicoma ora
Squamigera ora.
Crinita ora
Medusea ora

¶ Synonima propriorū locorū

Italia
Hesperia magna.
Ausonia
Ausonia tellus
Latium
Latina arua
Saturnia
Romulea tellus
Corpinus

Roma.
Urbs quirinalis

Indigene Rome
Romani
Itali
Italici
Latis
Ausonis
Romulea gens
Togata
Latialis
Turba quirini
Quirites

Troia
Ilium

Teucria
Dardania
Phrygia vrbs
Iliaca
Troiana
Laomedōtea arua
Priamcia regna

Indigine troiani
Trōiani
Teucri
Ilici
Dardani
Dardanides
Phrygii
Laomedontiades
Laomedōtei
Phryges
Troies
Troiades
Troii
Troici
Troūgene

Grecia.
Pelasgica
Argolica regna
Achaica

Indigine grecie
Greci
Argini
Danai
Graii
Graiugene
Achui
Achei
Pelasgi
Pelasgiades
Dorici
Argolici
Argolides

Athene
Urbs attica
Pessidonia
Dopsophia vrbs
Cecropis
Agri munichii

Indigene attici
Athenienses
Attici.
Cecropide.
Erechthide
Theside

Attica gens

Sicelia
Sicanea
Sicula
Siciliensis tellus
Trinacria
Typhoia

Indigene
Sicili
Siculides
Sicani
Siculenses
Nesciades

Creta
Curetis
Gnosia
Gnosiaca
Cretea
Rhetea
Dictea
Licius tellus
Minoia
Ectea
Cretensis
Cydonea
Hortyniaca
Curetim

Indigene
Cretenses
Curetes

Thracia
Lycurgi regna
Ismaris
Bistonia
Rhodopeia tellus
Scyconia
Strymonia

Indigene thracie
Thraces.
Thracii
Scythonii
Ismarii
Bistonii
Odrysii
Edonides

Thebe
Amphionis arces

Indigene thebani

Angigena
Ismenides
Ogygei.
Cadmeides
Deus vel proles
mauortia.

Colchos.
Phasiaca tellus
Phrixea arua
Colchidicū iolū.
Colchica regna
Oetria tellus

Indigene
Colchi
Colchiaci

Thessalia.
Emonia
Larissa
Emathia tellus
Mimya
Pegasea arua.
Pellea
Iolciacum iolū.

Indigene
Thessali
Thessalici
Larissei
Phlegie
Mynie

Iudea
Palestina
Iudaica arua
Israelitica arua

Indigene
Iudei
Palestini
Israelitica gens
Hebraica gens

Assiria
Semiramia arua
Babylonica arua

Indigene
Assirii
Babylonii.

Indi
Cepheia arua
Memnonis arua.

Synonima ꝓpꝛiozū locozū ⁊ gentiliū.

Indigene
Indi
Cepheni

Saba
Thurifera
Panthea tellus
Panthaica
Sabis

Indigene
Sabei
Thurifera gens

Cyprus
Cyprus
Cyprica
Amathusiaca tellus
Ophiusia
Macara

Indigene
Cypri
Cyprigene

Arabia
Odorifera tellus
Palmifera tellus

Indigene
Arabes.
Arabici
Gentes odorifere

Hispania
Iberia

Indigene
Hispani

Iberi

Anglia
Britannia

Indigene
Angli
Britanni

Scythia
Scythica
Riphea tellus
Hyperborea
Arimaspea

Indigene
Scythe
Riphei.
Arimaspi
Agathiri
Geloni
Hyperborei

Amazonum tellus
Termodeōtica tel
Amazonica lus.

Indigene
Amazones
Amazonides

Cara

Indigene
Cares
Leleges
Lelegeides

Delos

Ortygia
Delphica tellus
Phebi patria

Indigene.

Calabria
Salentina tellus.

Indigene
Calabri
Salentini

Lybia/e.
Lybie/es.
Afra tellus.
Affrica tellus

Libici
Warmarici
Warmarides
Nasamomaci

Centauri
Lapythe
Semiuiri
Semihomines
Semimares

Nubigene
Ixionides
Ixione nati
Bimembres

Wantus
Ocniaca
Aud na tellus.
Wantoa

Indigene

Wantoi
Wantuani
Ocniaci.
Audui

Capitolium
Capitoline arces
Saxum tarpeium
Mons tarpeius

Ilicinus bimaris

Samos lunonia.

Cyprus herbida.

Cadmeia dire

Abidos eſtrifera

Mōtes muſi ſacri
Helicon biceps
Parnaſus bifidus
Pierus nubifer
Cytherō virgineus
Pindus ſerenis
Cōtis ⁊ ſimil nō
lis ſacrati.
Caballinus
Pegaſeus fons.
Meduſeus
Aganippe.
Hyppocrene
Libethricus fons
Pyrnpleus fons.
Phocidos lacus
Permeſſus fluuius
Cephiſi vada
Eurotas.

Epithetozum varietas

Quum ad decori carminis venuſtatē plurimū oblectamēti afferre ſolet apta epythetozū ⁊ concinna illuſio: quedā ex lauteſſimis poetis carptim excerpta paulo poſt ad manū deprompſimꝰ. Ea demū gratia vt tenerrimo tyrunculoꝝ ingenio poeticas ferrem impetus: ne multiuaga lectionis inueſtigatione ⁊ varieta de (tanq̄ faſtidioſo onere) defatigatum redderetur.

Epithetozū varietas et primo deozū epitheta.

Epytheta deorū ⁊ dearū heroū⁊ clarorū virorumq

Apollo
Lauriger
Lauricomus
Fatidicus
Faticanus
Intonsus
Gryneus
Delius
Cynthius
Arcitenens

Jupiter
Omnipotens
Altitonans
Summus

Juno
Saturnia

Lucina
Casta

Neptunus
Cerulcus
Tridentifer

Bachus
Lenus
Corymbifer
Thyrsiger
Pampiniser

Mars
Belliger
Bellicus
Ferus
Ferox
Bellipotens
Sanguinolētus
Cruentus
Crudelis
Scuus
Durus
Dubius
Indomitus

Cupido
Cecus
Alipes
Alatus
Pharetratus

Morpheus
Somnifer
Fallax
Simulans

Pluto
Tartareus
Stigius
Acer
Funestus
Tenebrosus

Vulcanus
Letimius
Lemniacus
Junonigena

Janus
Bifrons
Insomnis
Perutigil

Mercurius
Caduciser
Pacifer
Alipes

Cerberus
Triceps
Trilinguis
Trifaux
Triformis
Rabidus

Eolus
Nymbosus
Nymbipotens

Diana
Casta
Innupta
Pharetrata
Noctiuaga
Salticola
Venatrix

Pallas
Armipotens
Bellipotens
Armifera
Bellicosa
Tritonia
Armisona
Bellica

Belligera
Bellatrix

Proserpina
Triformis
Triceps

Venus
Cypris
Cytigena
Citherea
Acidalia
Paphia
Gnidia
Dionea

Ceres
Alma
Frugifera
Frugifera

Rhamnusia
Instabilis
Inconstans
Lubrica
Cecu
Bifrons
Fallax

Tethis
Undisus
Undosa
Equorea
Circūfusa
Undiuaga

Parce
Fatidice
Faticane
Fatales

Aurora
Croceu
Puniceu
Rosida
Rosea

Pan
Semicaper
Arcadicus

Priapus
Hellespontiacus

Iris
Discolor
Picturata
Imbrifera.
Aquosa
Multicolor

Pale
Florigera.
Florida
Floricoma.

Epytheta heroū

Hercules
Indomitus
Inuictus

Eneas
Pius

Ulixes
Cautus
Poltropus

Achillis
Fortis

Hector
Animosus.

Nestor
Grandeuus.
Pylius

Alexāder magnus
Pellens

Chyron
Justissime
Herbipotēs.

Achates
Fidus

Numa.
Religione plus.

Cato
Seuerus

Augustus
Munificus

Chrisus
Dries

Heroũ claroꝝũ virozũ: ꝛ aliaꝝ quadꝛupedũ epytheta.

¶ Tarquinus
Superbus

Sardanapalus
Salax
Spurcus

Eryx
Lacertosus

Demosthenes
Facundus

Plato
Divinus

Cicero
Eloquens

Seneca
Moralissimus

Euryscheus
Durus

Bufiris
Illaudatus

Pollux
Amycleus

¶ Lynceus
Perspicax

Argus
Oculatus

Abelus
Innocens

Cayn
Invidulus

Matusales
Annosus

Abrahamus
Fidelis

Moses
Fatidicus

Joseph
Formosus.
Saul
Furiosus

¶ Dauid.
Bethlemicus
Psaltes
Vaticanus

Salomon
Sapiens

Sanson
Fortis

Job
Patiens

Homerus
Colophonius
Smyrneus
Meonius.

Maro
Mantuanus.
Mantuus
Audinus
Ocniacus

Flaccus
Appulus
Venusinus
Lucanus

Naso
Pelignus
Sulmonensis.

Tyrtheus
Claudus
Lacedemonius

Sophocles
Cothurnatus

Orpheus
Rhodopeius
Threicius.

Archilocus
Parius
Jambographus

Hesiodus
Ascreus

Martialis
Bilbilitanus

¶ Catullus.
Veronensis

Calimachus
Umbriensis

Therentius
Afer

Sappho
Lesboa

Alceus
Lesbous

Leo
Seuus
Trux
Marmaricus
Lybicus
Nemeeus
Fuluus
Toruus

Ceruus
Aeripes
Vmax
Agilis
Fugax

Lupus
Rapax
Toruus

Ursus
Villosus
Hirtus
Horridus
Rancisonus
Informis

Tygris
Hircana
Rabida
Rigida
Gangetica

Aper
Frendulus
Erymantheus
Seriger.
Grandinotax

Monticola
Spumans
Fulmineus
Dente minax

Setosus
Acris

Equus
Acer.
Sonipes
Bellicus

Asellus
Pandus
Piger

Dama.
Timidus

Capreꝛ.
Fugax

Capella
Lasciua
Hirta
Petulca
Sima
Olens

Vulpes
Canta
Callida

Aguus
Placidus
Mitis
Tener

Lepus
Auritus
Ptonus
Pauidus
Celer

Ouis
Lanigera
Balans

Panthera
Picta
Multicolor

Tigris.
Maculosa
Multicolor

Bos
Durus
Robustus
Fortis

Epitheta reptiliū: auiū: volatiliū: & insectorum.

Corniger

Porcus
Setiger
Lutosus
Immundus
Cenolentus

Talpa
Cecus
Captus oculis

Canis
Blandus
Obscenus
Latrans

Irrhicius
Sepicola
Hirsutus
Spiniger

Felis
Muricida

Mustela
Venatrix

Elephantus
Indicus

Simia
Cachynnosa

Mus
Obesa

Lutra
Piscatrix

Leena
Tenia

Sus
Sabellicus
Immundus

Vitreus
Cynipheus
Branchicus

Glis
Somniculosus
Somnolentus

Dracha

Squamiger
Cristatus
Squamens.
Squamosus
Maculosus
Insopitus
Perniger

Anguis
Lubricus
Cerulcus
Luridus
Sibilans
Tumidus.
Limidus

Bubo
Ater
Tumidus

Lacertus
Viridis.

Rana
Loquax
Viridis
Rauca

Cycada
Querula
Garrula
Rauca
Arguta
Stridula

Formica
Parca
Cauta
Frugifera
Operosa
Frugalis

Testudo
Tarda

Tinea
Corrodens

Lytta
Insatiabilis
Inextinguibilis

Rectus
Ventrosus

Salamandra
Querula

Stellio
Nitidus

Coluber
Tortilis
Helicus
Intortus
Tortuosus

Aquila

Pauo
Junonius

Olor
Morbundus
Amnicola

Cignus
Flumineus
Aquosus
Niueus

Columba
Trepida.

Perdix
Garrula

Grus
Strymonius.
Aereus

Irundo.
Arguta
Garrula

Merops
Mellifica

Phenix
Rarus
Unicus
Annosus

Anser
Strepens.
Garrulus.
Improbus
Vigilans

Bubo
Funereus
Feralis.
Funestus

Corvus.
Loquax

Coruix
Lena
Sinistra
Improba

Turtur.
Gemebundus.

Palumbus.
Raucus

Upupa.
Phalax.

Ericulus.
Stridulus

Ornix
Rurestis.

Picus
Multicolor

Pica
Garrula

Vilanus
Rapax

Strix
Luctisona.

Anas
Aquatica.

Merges
Pictorax

Sturnus.
Garrulus

Epytheta arborū fruticū herbarū ⁊ florum.

Psitacus
Loquax

Cornicula
Dendrega
Ambitiosa
Ridicula

Crabro
Aculifer

Fucus
Ignauus
Inglorius

Apes
Hybica
Attica
Parca
Sedula
Mellifica
Mellifera
Operosa

Uespa
Iracunda

Asilus
Terrisonus

Blatta
Bilinguis
Lucifuga

Papilio
Feralis

Aranea
Telifica
Uirosa

Laurus
Parualla
Innuba
Odorata

Quercus
Choanta
Blandifera
Dura
Dodonea

Hedere
Sequaces
Corymbifera
Pallentes

Flexilis
Errantes

Olma
Pinguis
Uuax
Albens
Pallens
Tarde crescens

Cyparissus
Conifera
Ides

Salix
Glauca
Amnicola
Lenta

Hebenum
Nigrum

Burum
Rasibile

Teda
Pinguis

Palma
Idumea
Ardua. Inuicta

Pinus
Hirsuta
Alta
Nautica

Ulmus
Aeria

Myrtus
Bicolor
Tenera

Ficus
Cerula

Platanus
Sentalis
Sterilis

Abies
Enodis

Fagus
Patula

Acer
Colonbus
Impar

Ornus
Rigida

Uitis
Pampinea
Lenta
Racemifera

Cedrus
Odorata
Alta
Non carioſa

Corylus
Fragilis

Alnus
Procera
Plaustris
Sterilis

Lothos
Aquatica

Tilia
Mollis
Pinguis

Fraxinus
Utilis hastis

Cupressus
Atra
Funesta

Castanea
Mollis
Alta

Senisse
Lente

Ilex
Nigra

Populus
Candida

Wenalus mons
Pinifer

Glans

Chaonia
Querna

Arbutus
Horrida

Thus
Sabeum
Achaicum
Arabicum.

Balsamus
Odorata

Achanius
Semp frondēs

Fraxinus
Ingens

Otr
Ides

Burus
Pallida
Myrice.
humiles
Tenues

Siler
Molle

Corus
Lapidosa

Sentes
Spinose
Acute

Taxus
Cyanea
Olens

Uiburnum
Lentum

Uepres.
Aculiferi
Hirsuti

Prunus
Cerea

Achantus
Fruter
Aquifolius

Epitheta arborũ florũ ꝛ herbarũ cronographicarũ

¶ Rudus
Asper

Worum
Sanguineũ

Una
Racemifera
Genialis

Rosa
Punicea
Lutheola.
Rubella
Purpurea
Pestans

Lilium
Candidum
Candens

Viola
Nigra
Pallens
Mollis

Ligustra
Alba

Caltha
Lutheola

Hyacinthus
Rubens
Ferruginens

Crocum
Lutheum

Narcissus
Purpureus

Alga
Marina

Canna
Paludosa
Palustris

Juncus
Mollis
palustris

Amomum
Assirium
Odoriferum

¶ Arista.
Mollis

Salumea
humilis

Lolium
Infelix

Amarus
Mollis

Apium
Amarum

Sardata
Amara

Ruscus
Potrida

Alga
Udis

Verbena
Pinguis

Papauer
Soporiferum
Cereale

Intyba
Amara

Lens
Paustiaca

Lupinus
Trutis
Amarus

Arundo
Fluuialis
Tenera
Palustris

Casia
Viridus

Vlua
Marina
Palustris

Thimus
Pyxides

Serpillum
Olens

Thymbra
Salax

Vrtica
Mordax
Sterilis

Ver
Placidum
Imbriferum
Florigerũ
Tepidum
Floridum

Prata
Mollia
Flores
Gramina
Virentia

Cespis
Viridis

Ros
Matutinus
Liquidus
Celidus

herba
Dulcis
Mollis
Viridis
Rosida
Tenera

Fons
Illimis
Liquidus
Vitreus
Limpidus
Nitidus
Mulcosus
Pellucidus
Argenteus

Hortus
Irriguus
Florens
Vdus

Somnus.
Dulcis
Almus. Altus.

Sopor
Placidus
Blandus.
Profundus

Quies
Tranquilla
Secura
Otiosa

Aurora.
Croceа
Rosida.
Luthea.
Rosea
Aurea
Nitida
Fulgida
Ambrosia
Rubea

Dies
Almus
Letus
Clarus.
Nitidus
Lucidus

Estas
Pulueruleta.
Torrida
Feruida.
Spicea.
Leta

Sol.
Ardens
Rapidus

Ceres.
Flaua

Arista.
Granis

Culmus
Fragilis

Calami
Leues

Messis
Spicea.

Stipula
Legis

Epitheta rerũ cronographicarũ & topographicarum.

Ignis
Rutilus

Canifer
Efcifer

Autũnus
Pomifer
Pampineus
Vitifer

Vitis
Pampina

Vua
Racemifera
Gentilis

Poma
Vitia
Matura

Volema
Grandia

Campi
Plani
Patuli
Vacui
Patentes

Vina
Fragrantia
Spumãtia.

Prelum
Muſtiflua

Aratoꝛ
Curuus

Aratrum
Pandum
Reducuum
Ineurua.

Raſtri
Tenaces
Graues

Crates.
Vimines

Honeſtus
Cultus

Vomer
Splendidus
Reducus
Splendens

Jugum
Pandum

Fimus
Pinguis

Terra
Ferax.
Fertilis
Feciũda
Macra
Jeiuna

Hyems
Glatialis
Ignaua.
Sordida
Frigida.

Brumꝰ
Horrida
Gelida.
Horrifera.

Nubes
Aquoſa
Atra
Denſa
Fuſca
Nigra
Cana
Circũuola
Vaga

Imber
Denſus
Largus
Ater
Horrifer.

Pruina
Cana
Matutina
Gelida.

Gelu
Canum
Rigidum.

Glacies
Frigida

Strictꝰ
Ceruleꝰ
Aſperꝰ

Grando
Horrida
Calamitoſa
Crepitans
Niꝛ
Alta
Candens

Tempeſtas.
Scena
Atra
Nimboſa

Torrens
Hyberna

Fluuius
Montanus
Gelida

Frigus.
Penitrabile
Ignauũ
Pigrũ.

Stirps
Pendula
Aſtricta

Rura
Sordida

Nox
Atra
Gelida
Tacita
Silens
Soporifera
Furua.

Tenebꝛe
Terribiles
Inertes
Cete
Horrifere

Silentia
Alta.

Luna
Nothuga

Pallida
Comigera
Biconis.

Sidera
Cadentia.
Ignicoma
Flammãtia
Comata
Ignicremia
Fulgentia.

Celum
Serenum
Apertum.
Igniferum.
Stelliferum.
Ignitorum.
Obductum
Nubiloſum
Nubiferum.

Nebula.
Denſa
Furua
Cæca
Obſcura

Locus
Inacceſſus
Incultus.
Deſertus
Inuius
Infeſtus
horridus
Teter
Aſper

Regna.
Hoſpita

Terra
Inhoſpita.
Manentia

Vrbs
Munita.

Foſſa.
Preceps
Alta.

Arx
Turrita
Celſa
Summa

Epitheta rerũ topographicarum & bellicarũ.

Turris
Aeria
Edita
Emunctus

Mons.
Pteruptus
Excelsus
Aerius
Nubifer
Arduus
Lapidosus

Vallis.
Ima
Humilis
Pressa
Concauus

Clivus
Mollis
Facilis

Silua
Opaca
Umbrosa
Frondicoma
Frondosa

Antrum
Nemorale
Arcuatum
Obductum

Lustra
Inuia
Auia

Latebre
Horrende
Horrifere

Speles.
Latentia
Metuenda
Formidanda

Rupes
Cauata
Precelsa

Specula
Alta

Regio
Inculta

Fera
Agrestis.
Montuosa
Aspera

Gens
Fera
Belligera
Bellipotens
Inculta
Efferata
Crudelis
Scelesta.
Cedis auida
Robusta
Ferox

Mentis
Fortis
Manortia
Valida
Ingentis

Propugnacula.
Alta
Celsa
Ingentia

Pontes.
Pensiles

Porte.
Pensiles

Templum
Ingens
Marmoreũ
Vetustum

Columne
Sublimes.
Alte

Bifores
Aeree
Argentee

Testudo
Aurata
Irradians.
Fulgens
Connexa
Obducta

Porticus
Ample

Spacioſi
Vasti

Trabes
Aurate
Connexe
Ingentes

Lychni
Pensiles
Lucentes
Micantes

Opus
Celatum
Elaboratum

Ignis
Eternus
Perennis

Adytus
sacri.

Tripodes
Vatigeri
Fatidici

Libamina
Sacra.

Sortes.
Ducte

Oracula
Dei

Altaria
Fumantia
Vaporifera
Thuricrema

Are
Solemnes
Veste

Manes
Cerulei

Fruges
Salse

Vtre
Sacre.

Fulmina
Vectus

Ripa.
Obliqua.
Curua

Flectus
Sinuosi.

Sinus.
Reducti

Ambitus
Ameni.

Cursus
Celeris

Murmur
Leue
Dulce.
Raucum

Burges
Clarum.
Nitidus.

Portus
Tutus.
Securus
Tranquillus.

Secessus.
Longus

Rupes
Vaste

Equora
Tuta
Placida
Tranquilla

Nemus
Umbrosum.

Aque
Dulces.

Naues
Esse.

Littus
Curuum

Harena.
Optata

Epytheta rerum topographicarū & vellicarum.

Aura.	Pelagus	Arion.	Chaonius
Secunda	Profundum	Hymbolus.	
		Thyades	Telum
Statio	Equor	Tristes	Vulnificum
Gratissima	Apertum	Imbuferi	Exitiabile.
			Fatiferum
Nauis	Freta	Vergilie	Letiferum.
Liburna	Furibunda	Pluuiole	Funestum
Cyprea	Luctātia		Letale
Biremis		Sidus	Penitrabile.
Traremis	Fluctus	Amycleum	
	Salsi		Jaculum
Anchora		Bellum	Missile
Reducta	Vada.	Horridum	Penitrabile
Tenax	Salsa	Cruentum	
	Brevis	Ferum.	Galea
Rudens		Flebile	Crestata
Iberica.	Sarta	Lachrimabile.	
	Latentia	Sanguinolentum	Cuspis.
Vela			Erata
Turgida.	Scopuli	Dux	
Plena	Infames	Strenuus	Pharetra
Tumida	Sonantes	Magnanimus	Sagifera
		Inditus	
Puppis	Carina	Egregius.	Sagitta.
Celsa	Curua	Illustris	Scythica
Alta	Adunca		Anglica
		Milites	
Remex	Scylla	Barbarus	Ferrum
Grauis	Cerulea	Fortis	Durum
Validi	Rabida	Acris	Rigidum
Spumosi	Naufraga	Animosus	Infaustum
		Durus	
Fluctus	Carybdis	Expeditus.	Castra
Timidi	Vorax	Gregarius	Horrida
Pinus	Monstra	Arma	Tuba
Nautica	Neptunia	Horrentia	Terrisona.
		Cruentata	
Clamor.	Casus	Horrisona	Ira
Nauticus.	Marini	Terrisona	Preceps
		Dena	
Pugna	Tractus	Fera	Furor
Naualis	Marini		Insanus
	Vortex.	Lacerti	Cecus
Certamen	Rapidus	Torosi	Demens
Nauale		Validi	Impius.
	Tempestates	Robusti	
Mare	Sonore	Fortes	Vulnus
Vlmolum			Graue
Immensum	Venti.	Ensis	Letiferum
Vastum	Luctantes	Bellicus	Letale
Altum	Rapidi	Strictus.	Funale.
		Micans	Atrum
Humor	Turbo	Nudus	Dirum
Circūfluus	Rapidus	Nudatus.	Cruentum

Epytheta verum bellicatum.

Tabificum	Crudelissima	Pauor	Ingens.
Tabificum	Clades	Trepidus	
Inconcionabile	Miserrima		
Immedicabile	Ingens	Spolia	Manus.
		Ampla	Parua
Sanguis.	Suspiria		
Puniceus	Acta	Inuidia	
Purpureus		Tristis	Pugna.
Roseus	Cura	Pallens	Acris
Rubicundus	Tristis	Pallida	Ambigua
Rutilus	Anxia	Macra	Pedestris.
	Sollicita	Liuida	Equestris.
Fatum	Insomnis	Feligera	
Inexorabile			
Lacrymabile	Timor	Fuga	Signa
Doloriferum	Dubius.	Turpis	Militaria
	Sollicitus	Ignauia	
Lacrime	Mestus		
Amare		Victoria	Custodis
Tepide	Dolor	Leta	Vigilans.
Salse	Inconsolabilis	Triumphans	
Obortæ		Palmifera	
	Mœror		Hostile
Strages	Lucrificus	Exercitus	Telum
Seuissima	Tristis	Numerosus	

¶ De variandi formulis tam pedestri q̄ soluto sermone.

QVum innumeri (forme) sunt variandi modi quos probatorum autorū imitatione ⁊ frequēti ⁊ laudabili lectione potius q̄ formularum inculcatos nis assignaris: paucas hic e multis inseruimus quibus iniciatis ad affluentiorē copiā emerges tandē modo nō remissam adhibueris diuiti ingenii bene industriam. Quare hec tantilla velut pregustamēta (⁊ non illicita fortassis) premisimus: quibus irritatus et allectus fortius ad amplioza tibi incalescat desiderium. Quod si fructus quicq̄ ex his lucubratiunculis incommodū cuiusq̄ emergat pietati nre fecisse satis fatebor.

¶ Cicerō tām ingenio q̄ arte prestātissimus magnopere studuit rem litterariam ampliare.

¶ Prima variatio fiat in ntō. Cicero p Synthesim. id est constructionem: per omnes obliquos: verbo mutato in nomen verbale sic.

¶ Ciceronis tam ingenio q̄ arte prestātis studiū fuit rem litterariā ampliare
Ciceroni erat vehemens desiderium
Ciceronem summa tenuit cupiditas
O cicero insatiabilis erat tua voluntas ampliandi rem litterariā.
Cicerone quis studiosior
A cicerone summa adhibita est diligentia.

Secunda variatio ex equo sic

Tam ingenio q̄ arte
Tum ingenio tum arte
Et ingenio et arte
Ingenio pariter ¶ arte
Ingenio simul ¶ arte
Ingenio nō minus ac arte
Ingenio mixta ac arte
Ingenio non secus arte
Ingenio haud aliter ac arte
Ingenio eque ac arte
Ingenio perinde ac arte.
Cicero — Simul ingenio simul arte — prestātissimꝰ plurimū studuit rē litterariā ampliare
Ingenio nō magis ac arte
Ingenio nō amplius ac arte
Ingenio nō plus q̄ arte
Ut ingenio ita arte
Ingenio haud inferior q̄ arte
Ingenio ¶ idem arte
Pari vel ingenio vel arte
Ingenio non solū sed etiā arte
Ingenio nō tantū sed etiam arte
Ingenio non modo sed etiam arte
Arte nedum ingenio
Ingeniosissimus idem doctissimus.

Ingenii non minori prestātia ac artis
Ingenii equa cū artis prestantia.
Ingenii nō minore ac artis prestantia.
De quo dubitas an arte an ingenio prestantior
De quo dubitas an ingenii an artis maior est prestātia
Cicero — In quo ingenii prestātia cū arte cōparanda certat
Cuius ingens ingenii prestātia doctrine respondet
Cuius ingenii prestantia artem equiparat
Qui artis prestātiam cū ingenio equat
Preter artem ingenio prestans
Preterq̄ qō ingenio etiam arte prestans

¶ Tertia variatio per synonimiã huius dictionis prestans.

	Prestans	
	Prepollens	
	Precellens	
	Excellens	
	Antecellens	
	Prenitens	
Cicero tã ingenio	Precipuus	
ℭ arte valde	Singularis	Magnopere studuit rẽ litterariã ãpliare
	Erimius	
	Egregius	
	Perspicuus	
	Illustris	
	Insignis	
	Preclarus.	

¶ Alia variatio per relatiuũ ℨ synonymũ am verbi sic.

	Prestitit	
	Prepolluit	
	Precelluit	
Cicero q̃ tam arte	Excelluit	
ℭ ingenio valde	Antecelluit	plurimũ studuit rẽ litterariã ampliare.
	Prenituit	
	Prelucet	
	Presulsit	
	Resplenduit	

¶ Alia variatio per synonimiã substãtiui in obliquo cũ verbo coniũcti per perifrasin.

	Prestantia	
	Excellentia	
	Politie	
	Candore	
Cicero q̃ tã ingenii	Nitore	
ℭ artis singulari	Splendore	preluxit plurimũ studuit rem
	Magnitudine	litterariam ampliare
	Magnificentia	
	Claritate	
	Perspicuitate	

¶ Alia variatio per syntasin relatiui in gtõ.

Cicero cuius insignis	Prestantia	
erat tã artis ℭ in-	Excellentia	
genii	Polities	
	Candor	

Cicero cuius insignis erat tã artis ℈ ingenii.

Splendor
Nitor
Magnitudo
Claritudo
Perspicuitas

plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio p syntaxin relatiui in dto sic.

Cicero cui inerat singularis tam artis ℈ ingenii

Prestantia
Excellentia
Candor
Polities

plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio per syntaxyn relatiui in accusatiuo sic.

Cicero quẽ tã artis ℈ ingenii

Ditauit
Ornauit
Decorauit
Celebrauit

Prestantia
Excellentia
Candor
Splẽdor
Nitor
Polities
Magnitudo

plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio per syntaxin relatiui in ablatiuo substantiuo mutato in adiectiuum neutrius generis per hyperbolen.

Cicero quo tã arte ℈ ingenio nihil mortalẽ

Prestantius
Excellentius
Candidius
Splendidius
Politius
Perspicatius
Magnificentius
Magis perspicuum

plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio per cõparatiuũ vniuersali negatiuo adiuncto.

Cicero quo tam arte ℈ ingenio nemo non alter

Prestantior
Excellentior
Candidior
Splendidior
Politior
Perspicatior

plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio augendo cõparationẽ per aduerbia multo et longe sic

Cicero q̄ tã arte ⁊ ingenio ⁊ cetes multo vel longe

Prestantior
Excellentior
Candidior
Splendidior
Politior
Perspicatior

plurimum studuit. ⁊c.

¶ Alia variatio per superlationem augendo cũ aduerbiis multo ⁊ q̃ sic.

Cicero q̄ tã arte ⁊ ingenio multo vel q̃.

Prestantissimus
Perspicacissimus
Splendidissimus
Politissimus
Excellentissimus
Illustrissimus
Preclarissimus

plurimũ studuit .⁊c.

¶ Alia variatio per verba superlationis cũ aduerbiis multo/longe/⁊ facile sic.

Cicero q̄ tam arte ⁊ ingenio longe multo facile

Prestitit
Uicit
Superauit
Excelluit
Antecelluit
Prepolluit
Premituit
Preluxit
Antecessit
Antenit.

plurimũ studuit. ⁊c.

¶ Alia variatio per synonimiam huius aduerbii plurimum.

Cicero q̄ tam arte ⁊ ingenio prestãtissimus

Plurimum
Admodum.
Mirum in modum.
Summopere
Magnopere
Maxime opere
Valde
Obnixe
Apprime
Oppido
Impendio
Maxime
Uehementer
Iterum a tq̄ iterum

studuit rẽ litterariã ampliare. ⁊

¶ Alia variatio per synonimiam

huius verbi studuit sic.

Cicero tã arte ẽ ingenio plãtissimus

Studuit
Elaborauit
Insudauit.
Inuigilauit
Applicauit aim
Adiunxit animum
Dedit operam summam.
Nauauit operã summam

vt rẽ litterariã ampliaret.

¶ Alia variatio mutando verbum in nomen verbale.

Ciceronis ẽ tã arte ẽ ingenio prestantissimus erat vehemens fuit

Studium
Labor
Industria
Opera
Diligẽtia
Desiderium

vt rem litterariã ampliaret

vel sic.

Cicero tã arte ẽ ingenio prestans summopere fuit

Studiosus
Auidus
Cupidus
Diligens
Industriosus.

re litteraria ampliãda

¶ Alia variatio per syntaxin verbalis per oẽs casus.

Cicero tã arte ẽ ingenio prestãtissim' impẽdit plurimũ

Studii
Laboris
Industrie
Studio
Opere
Diligentie.

vt rem litterariã ampliaret.

¶ Alia variatio per syntaxin dativi sic.

Cicero tã arte ẽ ingenio prestãs intẽ tus est ingenti.

Studio
Labori
Industrie
Opere
Diligentie
Studio.

vt rem litterariã ampliaret.

¶ Alia variatio per syntaxin actiui mutato aduerbio in adiectiuũ sic

Cicero tã arte ꝙ ingenio prestãtissimꝰ adhibuit vel impẽdit

Tantum studium
Maximũ laborem
Permagnã industriã
Ingentes sudores
Immẽsam diligentiã
Non paruã operam.

in rem litterariã ampliandã.

Alia variatio per synthasin admutãdo infinitiuum modũ in verbale sic

Cicero tã arte ꝙ ingenio prestãtissimꝰ plecutus est ingẽs

Studio
Labore
Industria
Sudore
Diligentia.

ampliationẽ rei litterarie.

Alia variatio per synonimiam huius infinitiui ampliare

Cicero tã arte ꝙ ingenio prestãtissimꝰ Summopere studuit

Ampliare
Amplificare
Locupletare
Ditare
Celebrare
Magnificare
Decorare
Ornare.

rem litterariam.

Alia variatio mutãdo infinitiuũ ampliare in gerundiũ in di sic

Cicero ꝙ tã arte ꝙ ingenio ꝑstitit ferut summũ studium.

Ampliandi
Amplificandi
Locupletandi
Ditandi
Celebrandi
Decorandi
Exornandi

rem litterariam.

Alia variatio mutando infinitiuum ampliare in gerundium in dum

Cicero ꝙ tã arte ꝙ ingenio ꝑstãs summã adhibuit diligentiam ad

Ampliandum
Ditandũ
Locupletandũ
Exornandum
Celebrandũ

rem litterariam.

Alia variatio mutando infinitiuũ in gerundium in do.

Cicero tã arte ꝫ ingenio ꝑstãtissim⁹ assumpsit plurimũ studuit

Ampliando
Ditando
Locupletando
Exornando
Celebrando

rem litterariam

Alia variatio mutando gerundiũ in verbale accusatiui casus

Cicero tã arte ꝫ ingenio ꝑstãtissim⁹ ingẽtes sudores ppessius elt ctros

Ampliationem
Amplificationem
Locupletationẽ
Exornationem

reslitterariam

Alia variatio per synthasin verbalis in ablatiuo

Cicero tã arte ꝫ ingenio ꝑstãtissim⁹ maximã fecit diligentiam in

Ampliatione
Amplificatione
Locupletatione
Exornatione

reslitterario.

Alia variatio mutando gerundia in coniũctiuũ modũ verbi sic

Cicero non parũ laboris suscepit vt

Ampliaret
Locupletaret
Ditaret
Exornaret

rem litterariam.

Alia variatio per synonimiã harũ dictionum rem litterariam

Cicero tã arte ꝫ ingenio ꝑstantissim⁹ plurimũ studuit ampliare.

Rem litterariam
Romanam linguam
Latium sermonem
Latialem sermonem
Latinum eloquium

Quum preclarissimi autores diuite bena pre-
diti: ad ingenii vires ostentãdas nũc rem ita
succincte et anguste cogunt et constringũt vt quod de
mi possit sit nihil. Rursus rem (quãuis breuissimam)
nũc ita dilatant et locupletant: vt quod addi possit ex-
cogites nihil: vt testantur Maronis experientie de or-
tu solis de tride de gelu concreto. Subiecim⁹ hic quas-
dam nostri ingenioli experientias de virtutis immor-
talitate. Ea demũ gratia vt tã pedestri q̃ soluto sermo
ne imitando discat iuuentus: rem vel contractã am-
pliare: & velut protheos vultus verborum copia va-
riare.

Virtus immortalis.

Posteritate nitens omni duratior euo
Altiuolans virtus non moritura viret

Alia variatio.

Virtutem excubie seruant vigilantius argo,
Mortis ab interitu perpetua arce poli.

Alia.

Insuperabilior virtus adamante superstes
Tempore perpetuo non cariosa viget

Alia.

Virtuti haud minuat vires rugosa senectus,
Quin prestet semper firma vigore suo

Alia.

Imne soporifero fallura oblinio nunq̃
Virtus perpetua laude canenda manet

Alia.

Cuncta caribdeo mors que rapit ore voraci
In virtute queat iuris habere nihil

Alia.

Haud acherontheas virtus visura paludes
Imperio viuit semper olympiaco

Alia.

Non eribi tristes virtus pallura tenebras
In paradisiaca luce perenne nitet

¶ Alia.

Carcere cerbereo non vis adimantina claudat
Uirtutem: penetrans quin volet athanatis

¶ Alia.

Hesperidum auricomis virtus prestantior hortis
Cui vis perpetuum nulla virere rapit.

¶ Alia.

Eugaddi superat fragrans opobalsama virtus
Que spirans redolet semper odore nouo

¶ Alia.

Fructiparens riguo virtus fecundior horto
Pullulat eterno flore ridente virens

¶ Alia.

Pascitur ambrosie virtus cultissima speco
Perpetuo vt daphne floret honore come.

¶ Alia.

Candidior niueis virtus est alba liguistris
Cui qua caries nulla migrare queat

Alia.

Extat hamadryadum virtus viuatior euo
Quam mortis nunq̃ funera dira premant

Alia.

Quē subit occasum sub talpe hyperione natus
Non videt hunc virtus sed sine fine nitet

Alia.

Cognigere phebus mortalia cuncta sub axe
Uendicat at virtus viuere perpetuo

Alia.

Stelliferi virtus arcem sibi poscit olympi
Haud flegetonteis interitura rogis

Alia.

Insatiabilibus qui saucibus exedit annos
Saturni haud virtus est paritura fame

Alia.

Fulminea hanc orbis molem qui tela cyclopum
Soluent virtutem non temerare valent.

Alia.

Nil terrestre vides quod non mors tabida perdet
Uirtutis solide vita perennis erit

Alia.

Uirtutem obfuscet non vlla rubigo berillus
Siue vt erithreus pernitet vlor lapis

Alia.

Exitiale frigus non torridus officit estus
Uirtuti maneat quin sine fine virens

¶ Alia.

Irresolubilibus virtus clara euolat alis
Lucida nec radiis cedit apollineis.

¶ Alia.

Nititur ad metam natura mobile quoduis
Ad mete virtus nescia secla monet

¶ Alia.

Lurida non hecates viciarint carmine philtra
Virtutem: at florens integra semper erit

¶ Alia.

Naturale suum centron quando appetit omne
Eternat virtus celifero orbe locum

¶ Alia.

Prorepit ad finem cum nox lux mensis et annus
Irradians virtus fine carenda manet.

¶ Alia.

Odrysios luctus virtus niobesq; dolores
Spernens: eterna felicitate falit

¶ Alia.

Prorsus cum superis eadem sortita potestas
Virtuei vt nequeant posse subire neci.

¶ Alia.

Sidereo solio virtus regina triumphans
Eterni imperii cum ioue sceptra tenet

¶ Expliciunt synonima Lõdoñ. per wynandũ de wor
de impressa.

WXC
wyntyn
wode.

De magistratib⁹ veterū Romanorum.

¶ De regibus.

ROmanum imperiū primo reges habuere
Romulus his prim⁹. Numa pōpiliusq; scōs.
Hostilius Tullius: sequitur quē Martius Ancus
Post hunc Tarquinius priscus: he hinc Seruius ille
Tullius: extremus rex Tarquiniusq; superbus.

¶ Primo imperiū Romanū reges habuere: quor prim⁹ fuit Romulus: secundus Numa pompili⁹: tertius Tullius hostili⁹. quartus ancus martius: quint⁹ Tarquinius priscus: sextus Seruius tullius: septim⁹ ⁊ vltimus Tarquinius superb⁹. Cū Roma auspicijs Romuli condita esset: subinde reges ei⁹ imperiū tenuerūt de quibus hoc⁹ epithomatū primo. Hec est prima etas populi Romani: ⁊ quasi infantia: quā habuit sub regib⁹ septē quadā fatorū industria tā variis ingenio vt reipublice ratio ⁊ vtilitas postulabat. Nam ād Romulo ardēti⁹ ⁊ talio⁹ fuit vt inualescere regnū. Quid Numa religiosius: ita res poposcit vt feror populus deorū metu mitigaretur. Quid ille militie artifex Tullius: bellatorib⁹ viris ōn̄ necessarius: vt scaeret ratione virtutē. Quid edificator Ancus: vt vrbē colonia extēderet: ⁊ ponte iūgeret: ⁊ muro tueretur. Jam vero Tarquinius ornamēta ⁊ insignia quātā pncipi populi addiderūt ex ipso habitu dignitatē. Victus a seruio cēsus ād effecit: vt ipsa se nosceret respublica. Postremo superbi illius Tarquinij importuna dn̄atio nō nihil imo plurimū pfuit. Sic eni effectū est: vt agitatus inuisus populus: cupiditate libertatis incēderetur: hec ille.

¶ De consulibus.

Regibus exactis romana potētia binis
Consulibus cessit: quibus annua facta potestas
Damnent vel soluant quēuis per iussa senatus
Officio functi dicti sunt consulares.

¶ Exactis et expulsis regib⁹ ob stupū Lucretie a sexto Tarquinio: filio Tarquinij superbi. Bini singulis annis cōsules creabātur. Eorū auctoritas annū spacio perdurabat: quo cōpleto: popul⁹ Roman⁹ in cāpo martio cōgregat⁹ de cōsulib⁹ eligendis in comitijs pertractabāt. Officiū pfulū id erat: ereq diligētia ⁊ opera voluntatē et iussa senatus. Eis cōcessa potestas damnādi vel saluādi quēuis: ⁊ duodecim holes fasces ⁊ secures manib⁹ gestātes p vtroq; cōsule ire solebāt: ⁊ hi lictores appellati sunt. Consules iunt dicti q⁹ rei publice plurimū pfuerēt. Bini singulis annis creabātur. Hinc romani annorū supputationē: rerūq; gestarū seriem per consules designabāt: vt greci per olympiades. Tempus eni in quo ād facta esset per eos tū cōsules erūt significauerūt. Hinc per ola regiā potestate sibi vendicare: ⁊ lege lata instituerūt: vt prouocatio ab eis ad populū esset: neue possent in caput cuius romani animaduertere: in uillu populi: solo hoc eis relicto vt cohercere possent: ⁊ in vincula publica ducī iuberēt. Inde comulatus dignitas consulis. Martius campus romē erat sic dictus q⁹ marti cōsecratus esset: de quo Titus liuius. Ager tarquiniorum q̄ inter vrbem ⁊ tiberim erat marti cōsecratus: martius deinde campus fuit. In eum (q⁹ multitudinis capax erat) populus Romanus ad eligendos magistrat⁹ cōuenire solebant.

¶ De lictoribus.

Bis sex lictores fasces virgasq; ligatas
Gestabant manibus pre consulibusq; mearunt

BRITISH MUSEUM

Transuerso a licio dicti virgis ve ligādis

¶ Lictor magistratuū minister ac satelles erat dictus sic(vt nōnulli volūt) alligādo vel q̄ virgarū fascēs ligatos gerebāt lictores: vel q̄ cū magistratus populi Romani virgis quēq̄ verberari iussissent: cura ei⁹ ac manu ligare solebāt lictores. Alii a lino vel licio appellatū dicūt q̄ lictores licio ex trāsuerso cinctierant. Erant vtriq̄ cōsulis lictores. xii. Ceteris vero magistratib⁹ quales sunt procōsules cēq̄ extraordinariū gerūt ꝓsulatū/ꝓsides prętores: ⁊ ceteri ad genus tantū sex.

De Senatoribus

Roma senatores centum primo sibi legit
Romulus his autor: post reges/aucta ducētis
Hi dicti patres conscripti etate ⁊ honore
Vel parili cura: respublica quod regeretur
Jis/veluti liberi/de ijs patricii sua proles.

¶ Senatores primo centū nūero q̄ Romulū stabiliti sunt: deinde ejectis regib⁹ nūero ducentū adaucti: ⁊ omnes hi patres conscripti nominati sunt siue etate/siue similitudine cure q̄ sicuti parens liberos: ita ipsi rempublicā regebāt: de quib⁹ Sallustius. Delecti quib⁹ corpus annis infirmum ingeniū sapientia validū erat reipublice consultabant. Hi vel etate: vel cure similitudine patres appellabātur. Vocabātur cōscripti q̄ eorū nomina aureis literis in quadam tabula cōscripta sunt. Eorū filii patricii dicebātur.

¶ De Senatu.

Sancta senatorum collegia dicta senatus
Quorum prestabat vita durante potestas

¶ Senatus erat societas ac collegiū senatorū. Et aliqñ Senatus est collectiuū et significat illam multitudinē senatorū: Ut senatus hoc agendū decreuit. Nōnunq̄ Senatus capitur ploco quo senatores conuenichant ad consultandū de reipublice negocijs vt hic. Oratiōnē habui in senatu: qđ sepe apud Ciceronē est inuenire: ⁊ tūc per methonymiā capitur contentū pro continente. Senatorū auctoritas ⁊ dignitas eorū durante vita prestabat.

¶ De dictatore.

Romanus populus subito vbi ci accidit ingens
Unde sequi clades videatur magna/creatus
Dictator fuerat/cui summa potentia regis
Summus honorq̄ datus/cui dictatura manebat
Semestri spacio/minus aut plus res vbi poscit
Hinc equitum fuberat dictatorq̄ magister
Hic itaq̄ militibus populo velut ille preesset

¶ Dictator qđ a consule dicebatur cuius dicto oēs audiētes essent appellat⁹ est. Erat itaq̄ extra ordinari⁹ magistratus: cui solū cū vis aliqua maior repēte obortam ingentē vrbi cladē minitari videretur creari solit⁹. Habebat dictator ius animaduertendi in quemq̄ cuius romani caput: nec ab eo prouocandi ius erat. Lictores et vniuersa regum insignia habebat dictatori ceteros Magistratus eligere

licebat: a quibus dictādis quidā volūt dictatorē appellatū. Dicebat sibi dictator magister equitū qui talis apud dictatorem erat quales apud reges tribuni eqtā sceleruq̄. Utq̄ dictatori ius sit vnū in populū: ita magistro equitū i omnes milites erat dictatura sexto mense finiebatur/nūc citius/nūc tardiꝰ vt necessitas postulabat.

¶ De imperatore sine duce

Dux exercitu romano tempore belli
Imperator erat: populi arbitrio quoq̄ lectus
Consul dictator/prētor/vel qui magis aptus
Cui summum imperium: cum bello finit idemq̄.

¶ Imperator is dicebatur qui perdurāte bello preerat romano exercitui: electꝰ communi cōcordia populi/vel consul/dictator/prētor/vel alius quispiam magistratus. Imperatoris appellatio rametsi dū militare officiū in bello fuisset: cōsuetudine tñ inductū est: vt hi reipublice romane gubernacula soli tenebāt: imperatorū nomē ad dignitatē trāstulerunt: regio nomine reiecto: qō post exactos reges odio romanis habebatur. Quippe imperatores dicebātur q̄ senatus q̄ populi romani iussu vel ducebāt exercitus/vel prouincias administrabāt. Itaq̄ hi nō dñi erāt: sz ministri: cuius postea in tyrannidē versus sit. Hic magistratus imperatoris nomē in eum trāslatū sit: qui romani imperii gubernacula tenet. Et quilibet imperator siue dux duos legatos habebat.

¶ De tribunis plebis.

Cum plebs a patribus dissentit roma tribunos
Plebis delegit: fuerat quis tanta potestas
Vt si non per eos essent consulta senatus
(Et scripto a tergo) signata probata: habebantur
Irrita curabant a vi defendere plebem.

¶ In dissentione plebis a patribꝰ facti sunt tribuni plebis: quibꝰ maxima est tradita potestas quippe q̄ vocabatur ad eos: q̄ ola senatus cōsulta nisi per eos approbata: q̄ subscriptionē. T. littere a tergo signata fuissent: habebātur irrita. Vt populi me plebē ne a patribꝰ opprimerētur tutabātur nobiliorū impetu reprimētes. Vt etiā liberi erāt et exempti in vrbe et extra vrbē roma per vnū militare q̄ sacrosancti dicebātur. Et si magistratꝰ alius eos contumelia vlla effecisset: truncabatur ei ceruix in templo Iouis cōsecrabatur quorū ministri viatores appellabantur.

¶ De prētore.

Bellorum gratia cum consul abesset vterq̄
Electus prētor: populo qui redderet iura
Et cohibere malos potuit seruare bonosq̄

¶ Prētor quasi prestor: magistratus populi romani creatus qui (cū cōsules ab vrbe bellorū gratia euocarētur) institutus est: vt in vrbe ius redderet: flagitiosos plectebat q̄ inuidiosius lubricabat: q̄ vnicuiq̄ iusticiā administrabat: sicut nūc vrbi prepositi q̄ potestates id est qui iunguntur auctoritate iuris reddēdi: et officii pretura dicebatur.

¶ De prefecto annone.

De magistratibus.

Annone dictus prefectus/cui data cura
Urbi vt prospiciat frumentū/equo precioq;.
Ut cogat vendi in medium clausumq; proferri

¶ Prefectus annone erat magistratus q̄ annone p ipsū vrbis alimonia ꝓparāde ꝓposit⁹ fuit hic emēdi frumēti curā habebat: aduehi vndecūq; q aduectū iusto precio ventre vēdiq; faciebat. Si quis vltra necessitatē habebat i medīū cogebat proferri. Et hic peculiari nole prefect⁹ annone dicebatur.

¶ De prefecto vrbis

Quando magistratus aberant reliqui data summa.
Urbis prefecto dominetur in vrbe potestas
Defectus vrbis renouet domuumq; ruinas.

¶ Erat preterea apud romanos p̄fect⁹ vrbis q̄ tot⁹ vrbis administrationē (absentibus maiorib⁹ magistratib⁹) habebat. Et⁹ etiam officiū erat munire ac restaurare oēs defect⁹ vrbis aduenientes q cū superiores magistrat⁹ vrbe excesserāt is summus administrator cū rege manebat.

¶ De prefectu vigilum.

Prefectus vigilum preerat custodibus vrbis
Lustrando insidias nocturnas cura premendi
Huic data: deprensos claudendi in vincula fontes.

¶ Prefectus vigilum is erat qui multo presidio munitus vrbem noctu circuire: prohibere incendia/aut excitata extinguere/effractores fures q ceteros id gen⁹ ho les nequitiā noctu exercētes ꝓprehēdere q in vincula cōiicere habebat.

¶ De pontifice.

Pontifices sacris preerant: iis cura dabatur
Pontes restituant: iis maiores atq; minores.
Qui reliquis preerat dictus fuerat quoq; summus

¶ Pontifices dicebantur p̄cipes antiquitū q sacrorū augurioq; inter q̄s vn⁹ summus pontifex maxim⁹ siue pontificū rex q sacrorū habebatur pōtifex a posse q facio vt pleriq; volūt: vel a ponte q facio vt varro tradit. Nā pontificib⁹ pons Sublici⁹ primū est factus q postea sepe reparatus: necnon ceterorū pontiū restituendorum cura eis data erat. Erāt aūt iuniores q maiores pōtifices inter q̄s vt dixi vn⁹ summus: q̄ pontifex maxim⁹ siue summus pōtifex dicebatur: qō a romanis veteribus sumptū: nostreq; religionis hoies seruāt. Nā iuniores pontifices episcopos/maiores pōtifices q archiepiscopos: q papam maximū siue summū pontificē (q̄ ecclesie catholice presit) appellant. Inde pontificatus ipsius pontificis dignitas.

¶ De censoribus.

Censores dicti: quibus est concessa potestas
Ciuis romani cuiusuis pendere census
Pondera liceq; vias simul ornamēta stateras
Curare q mores: ius illis condere lustrum

Censum agere quinto quouis anno remouere
Quoulqz minus dignos censebant esse senatu
Et quinquennali spacio censura manebat
Primo iis deinde decem tantum vel mensibus octo

¶ Censores erant magistratus maxime autoritatis ⁊ prudentie: horū cura fuit estimationes/stateras/pōdera/ornamēta/viasqz ciuitatis suburbiorū ⁊ municipiorum vbi fuit usus vt debite haberētur pertractare vbis ⁊ cuiū spensas supuacuas resecare/moribꝰ preesse. hi magistratus in initio suo q̄nquēnio pdurabāt postea decē et octo mēses sibi statuti. Censores a cēsendo vocitati sunt: ꝙ rē suam tāti qsqz estimare solitus sit: quāti illi censuissent. hi cū ꝓpter diuturna bella cēsus estimatioqz rerū ac bonorū scōm quā tributa pendebātur: facta non esset: cōsulesqz bellis impliciti id prestare nō possent. censores creati sunt: qui quinto quoqz anno cēsum agerent ciuiūqz romanorū nūerū facultatesqz recenserē ⁊ a cēsu agendo censores appellati sunt. Cura deinde moꝝ ac disciplīe romane huic magistratui tradita: i tantūqz auctoritas eorū creuit: vt sub potestate cēsoria esset ius priuatorum/publicorūqz locorū: vectigal populi romani in senatū/ legere senatus ꝓncipē describere/cēsum agere/lustrū cōdere/equū adimere: ⁊ qs putasset dignos senatu amouere. Inde cēsura: dignitas censoris.

¶ De questore.

Questores dicti quibus vrbis cura peculi
Tradita querendi/ꝫ seruandi eraria/necnon.
Urbis prouentus/vectigal ꝫ rationes
Exigere assolitī/ac inquirere de malefactis

¶ Questorū erat officiū inquirere reipublice rationes vbiꝫ romane vectigalia prouectusqz exigere: controuersie ciuiū coram his agebātur ab his questionibꝰ ⁊ iudicibus finis aut sentētiis aut aliter imponebatur. Questores per sincopā quasi questores dicti sunt Virg. Questo mmos vnā monet hi pecunie publice querēde ꝓpositi erāt vectigalia agebāt ⁊ erarii curā habebāt: maleficia quoqz inquirere solebāt ꝓpter qs a questionibꝰ exercēdis nōnulli putāt questores appellatos. Legit etiā questores a populo creatos fuisse/q capitalibꝰ rebꝰ preessent: ⁊ hi questores parricidiū nūcupabātur. Inde questura questoris officium.

¶ De interrege.

Dissidiū quotiens super ipsa comitia factum
Inter rex populi/consensu sepe creatus
Plena magistratu dignū cui facta potestas
Eligat/ad tempus teneat sedem ve vacantem
Dictum interregnū/vacat hec quo tempore sedes
Quod tum cessabat noua quando electio facta

¶ Interrex is dicebatur q quotiens tumultuatio aut dissidiū inē ipsa comitia de aliquo magistratu eligēdo accideret populi cōsensu creat⁹ est. Cui talē magistratum eligēdi tradita est potestas: vel q loco illius magistratus pro tpe cōstitut⁹ est. Inde interregnū est cum loco magistratus loco interrex creatur. ¶ Imo Iul⁹. Cū sine curruli magistratu respublica esset: patricii coiere ⁊ interregē creauere: contētio/cōsulesue an tribuni militum crearentur in interregno rem complures dies te

De magistratibus.

mit. Proprie tamē interregnū appellatur id tēpus quo regnū vacat rege: hoc est antequ in de mortui loco nouus rex preficeretur.

¶ De edilibus.

Edilis ediles preerant sacris quoq primis
Hi vel aqueductus curabant apta cloacas.
Et loca cuncta vrbis seruanda a sorde ruina
Si pro sincero quicq vendi vitiosum
Obtigit/imperium reddi cogebat eorum
Carmina sunt horum iussu recitata theatro
Currules dicti sunt q curru veherentur

¶ Ediles ab edibus dicti sunt/magistratus erāt qui nō modo sacrarū sed etiā priuatarū edīū cura gerebāt ludos quoscūq ex quacūq causa instituere ad eos pertinebāt. Comedie ⁊ tragedie edilū iussu recitabātur: ⁊ loca in theatro assignabātur. Si q̄s seruū aut mancipiū morbosum vitiosum ve p integro sanoq vēdidisset: edicto edilū emptori succurrebatur. Hi etiā curā gerebāt vt cloace ⁊ aqueductus ceteraq edifitia tā priuata q̄ publica: lauta/munda/⁊ integra seruarentur. denicq q̄cquid vitiosum pro sincero: fractū pro integro venūdabatur: edilū imperio reddebatur. Idcq edilitiū edictū dicebatur. Et qz ediles sella curuli vtebātur saltem patricii: ediles currules dicti sunt. Alii ex plebe ediles plebeii sunt dicti ⁊ hi nō sedebāt in curulib⁹. Edilitas/edilitatus/⁊ edilicii est officiū dignitasq edilis.

¶ Chiliarcha. Centurio. Decurio

Militibus preerat mille nis chiliarcha
Centurio centum: denis sic decurioq

¶ Chiliarcha dict⁹ qui mille militibus preerat dictus a chilos grece qd est mille/⁊ archos qd est princeps. Centurio centū militibus presidebat: ⁊ hic grece hecatō tarchos dictus. Decurio dict⁹ qui decē militū princeps erat hic grece decarchos appellatur.

¶ Populus.

Est collectiuum populus qd continet omnes
Romanos ciues tam claros quā inferiores

¶ Populus nomē collectiuū est sua appellatione. Romanos oēs tā nobiles q̄ ignobiles cōplectens. Et dividebatur in patres/patriosq viros qui nobiliori genere orti ⁊ melioris erant conditionis: ⁊ in plebē que erāt ignobiliū. Inde plebei q̄ erāt de plebe.

¶ Plebs.

Plebs populi pars est abiectior inferiorq

¶ Plebs est pars populi inferior ⁊ abiectior ab ignobilib⁹ dstās. Plebs capitur etiam p vilriori parte alicui⁹ multitudinis. Quidius de celicolis scribēs ait. Dextra leuaq deorum. Atria nobiliū valuis celebrātur apertis. Plebs habitat diuersa loci: a fronte potētes celicole.

¶ Comitia.

Ipsa magistratus electio facta/locusq

veterũ Romanorũ.

Contio vel populi sunt dicta comitia: sicq;
Quo fieret tempus: fuerat quod eiq; statutum.

¶ Comitium dr a con ꝛ itio sine eo dictũ est qꝫ populus coibat cõueniebatq; statutisq; exporrigẽdos magistratus. Illa igitur populi cõgregatio comitiũ dicebatur siue electio magistratus. siue locus quo fiebat electio / siue tps electionis. vnde dies comitiales dicti sunt.

Magistratus.

Non solum officium: sed quisquis fungitur ipso
Esto magistratus: collecti et officiales

¶ Magistratus aliqñ concretũ est / ꝛ nõ collectiuũ ꝛ est aliqs officialis ꝛ dignitate fungẽs. Aliqñ concretũ et collectiuũ: ꝛ tũc est officialiũ collectio. Aliqñ abstractum. ꝛ tũc dignitatẽ ipsam sigt.

¶ Legio.

Continuit peditũ legio sex millia centum et:
Hinc septingentos sic ter denos equites q;

¶ Legio erat militũ cetus vltra sex millia: neq; plures septẽ millib⁹: neq; pauciores sex millibus: sed inter duos illos terminos interceptã dicũt alii q; sex millia sexẽtos ꝛ sexaginta sex continuerit. Aliis placet (quib⁹ assentior) Legione ꝛtinere peditũ sex millia centũ: ꝛ septingẽtos. xxx. eqtes. decq; cohortib⁹ firmata erat legio.

¶ Cohors.

Continuit legio d[illegible] in sese cohortes
Quarum pri[illegible] equites quadragenos quoq; binos
Millenos pedites sic centũ quinq; tenebat
De hinc equites denos sexagenosq; secunda.
Quingentos pedites quinquagenos quoq; quinq;
Tertia cum reliquis nũero constabat eodem

¶ Cohortes decẽ in se cõtinuit legio. Prima cohors equitib⁹ loricatis quadragita duob⁹ ꝓstabat. Peditib⁹ aũt mille centũ qnq; ꝛ hec milliaria dicebat. Scda cohors. octes sexagita sex: pedites aũt qngẽtos qnquagintaqnq; habuit ꝛ hec qngentaria. dicebat. Tertia / qrta / ꝛ cetere eodẽ nũero q̃ scdã ꝓstituebãt porro ex mẽta. teste.

¶ Triumphus

Hostibus euictis ingenti clade / vbi cessit
Romanis ducibus victoria leta dabatur
Imperatori summo vel honore triumphus
Vectus in aurato curru rutilante triumphans.
Quatuor actis equis niueis / precunte senatu
Ad capitolinas arces / tauroq; litabat

¶ Triũph⁹ summ⁹ apud romanos honor: q̃ quidẽ duci romano ingẽti victoria parta ꝛ graui clade hostib⁹ illata: cũ imẽsa gloria dabat. itaq; ꝙ triũphabat curru ꝛ aurato ꝙtuor albis eqs vehebat ꝛ senatu ꝓcedẽte ꝛ capitoliũ duct⁹ tauro sacrificabat

De magistratibus veterū Romanorū

¶ Quatio.

Hostibus haud cesis/tamen (absq; cruore) fugatis
Semper ouare duci victoria parta ferebat
Uno vectus ouans ex equo/ad tarpeia sacra
Plebet aut equites hunc ducebant oue cesa.

¶ Ouatio quotiens nō interfectis: sed fugatis hostib⁹ incruenta fuit victoria: duci prestabatur. Itaq; q̄ ouabātyno vtebātur equo: a plebeis siue equitibus in capitoliū deducti ex oue sacrificium faciebant.

¶ Insticiū erat tēpus q̄n iura i vrbe romana nemini reddebātur periculosis rei publice tēporibus a dubiis certaminib⁹: sed iura claudebātur a iurgia tacebant quousq; instans periculū tolleretur.

¶ Priuati cives dicebātur q̄ nullū officiū publicū nullū magistratū exercebāt. publici vero q̄ officia gerebāt. Colonia erat cetus aut multitudo ciuiū transmissa iussu senatus: ad habitandū ciuitates alienas: aut gratia custodiēdi aut possidēdi. et hi noui habitatores coloni dicebātur.

¶ Lex erat populi Romani cōstitutio. Senat⁹ cōsultū erat decretū a senatu cōstitutū. Plebiscitū erat cōstitutio cōsensu plebis a tribunis ordinata decretū a decernosci ant edictū ab edico noia satis nota.

¶ Ciues romani trib⁹ noib⁹ vocabātur sicut publius Cornelius Scipio. Primum est prenomē. Scōm nomē. Tertiū cognomē. A nōnullis additur agnomē. Et apd romanos hystoricos noia septus breui notātur operepreciū est scire per A. Aul⁹ intelligitur. per Ap. Appius. per Fl. Flauius. per M. Marcus. per S. Sextus. p T. Titus. per C. Cel⁹. per G. Gaius. per Pu. Publ⁹. per D. Decius. per L. Luci⁹. p Q. Quint⁹. per Sp. Spuri⁹. per R. Roma. per Ro. Romani. per Pl. Plebs. per R. P. Reipublica. per Con. Cōsul⁹. per Se. Senatus. per Tr. Tribun⁹. per Se. Cō. Senatusconsultu. per B. Brutus. per Iu. Iudices. per Q. Quirites.

¶ Finis opusculi.

¶ Anno post virgineū partū. xbii. supra Millesimū quingentesimū nono kalēdas Augusti.

3 0062